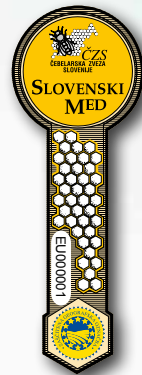

Slovenski čebelar

št. 6

letnik CXVI – junij 2014

ISSN 0350-4697

**Razpis TeÚična
pomoč čebelarjem
še odprt!**

Oskrba rojev

Narejanje družin z rojevimi matičniki

**Ali je parazitska osica *Torymus sinensis*
rešitev za zadostno zmanjšanje populacije
kostanjeve šiškarice?**

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52
apis.md@siol.net

APIS M&D®

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

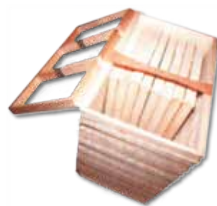
10-SATNI AŽ-PANJ

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 €/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT,
LR-STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 5- IN 7-SATNI

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,95 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek do 5,50 eur/kg.
- Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 € (z izjemo izdelkov, ki so v akciji). Popusti se med seboj ne seštevajo.

GRELNIKI
ZA MED 187 €

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

RSF-ŽICA ZA SATNIKE
250 g 4,8 €,
250 g CINK 2,5 €

KAKOVOSTNE POGAČE STIMULANS

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Priznано vzrejalishče čebeljih matic Debevec
Sprejemamo naročila.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Šolsko leto se počasi končuje in s tem se končuje tudi delo v okviru čebelarskega krožka. Pa je to res? Ali gredo tudi čebele na počitnice? Seveda ne. Zato

je to prav poseben krožek, saj nikoli nima počitnic. Čebelarski krožek je dejaven vseh 12 mesecev na leto! Kljub temu sem vesela, da sem mentorica tega krožka, saj me nenehno postavlja pred nove izzive, kajti ko že misliš, da veš vse, te ta drobna, skromna žuželka spet postavi pred novo preizkušnjo ter tako mentorja kot mlade čebelarje sili v pridobivanje vedno novih spoznanj. Kot vsi drugi krožki tudi ta začne delovati septembra, ko se učenci prijavljajo k interesnim dejavnostim. Temeljno vodilo mentorju je učni načrt, vendar ta nujno potrebuje prenovo. Včasih je bilo delo v krožku težavnejše, saj mentor ni imel česa vzeti v roke. V zadnjih letih pa so delovne razmere veliko boljše, saj nam stoji ob strani Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, ki nam je priskrbela številne didaktične pripomočke, učbenik in delovni zvezek Čebela se predstavi, filme, slikovni panj..., pa tudi na spletnih straneh ob vztrajnosti najdeš veliko uporabnih gradiv. Najbolje pa je, če je ob šoli čebelnjak, tako da več ur nameniš delu v njem, saj učenci tako pridobijo največ znanj. Poleg teorije mora mentor ponuditi tudi veliko praktičnih vaj, ker učenci vedno radi ustvarjajo. Zato pozivam mentorje, naj se prijavljajo na različne natečaje, ki jih razpisujeta Medex in ČZS, saj je na njih večkrat mogoče dobiti uporabno gradivo. Pri nas smo lani risali panjske končnice in krasili ekosmreko, zato je bilo vedno zabavno. Krožkarjem ni nikoli težko zbijati satnikov, jih žičiti, še posebej pa uživajo ob peki medenjakov in različnih medenih peciv. Delo ne sme biti enolično, saj se učenci hitro naveličajo frontalnega dela. Vsak mentor si sicer želi, da bi vsaj nekaj krožkarjev začelo čebelariti, vendar ni vedno tako. Po mojem mnenju bomo dosegli veliko, če bomo v učencih razvili pozitiven odnos do narave, jih naučili, s katerimi škropivi in kdaj smemo škropiti oz. da je treba škropiti čim manj, ter če bodo

Fotografija na naslovnici: Čebelnjak ČD Bled – Gorje v Zdraviliškem parku na Bledu. Uredništvo Slovenskega čebelarja ob dnevu državnosti čestita vsem balcem in bralkam ter jim želi lep praznik.

Foto: Peter Čadež

UVODNIK

Suzana Pacek	197
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Prof. dr. Janko Božič: Ali je parazitska osica <i>Torymus sinensis</i> rešitev za zadostno zmanjšanje populacije kostanjeve šiškarice?	199
Vlado Augustin: Oskrba rojev	200
Nataša Lilek: Pomen cvetnega prahu in smukanje	202
Dr. Borut Gosar: Recept za pripravo smrekovih in borovih vršičkov z medom	204
Norbert Jedlovčnik: Azijski sršen na pohodu po Evropi	205
Franc Šivic: Novice iz sveta	206

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Zoran Kmetič: Narejanje družin z rojevimimi matičniki	207
---	-----

SONARAVNO ČEBELARJENJE

Vlado Augustin: 3. svetovni simpozij o ekološkem čebelarstvu	210
--	-----

DELO ČEBELARJA

Andreja Smrdelj: Junija so panji prepolni čebel	212
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Slaba sezona ogroža pristnost medu	213

ZDRAVJE ČEBEL

Mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za junij – »vampirske« varoje že na pohodu	214
Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Preiskava medu na spore hude gnilobe čebelje zalege	215

ČEBELJE PAŠE

DOGODKI IN OBVESTILA	217
----------------------	-----

OBVESTILA ČZS

MALI OGLASI	225
-------------	-----

V SPOMIN

	231
--	-----

INDEX

EDITORIAL

Suzana Pacek	197
--------------	-----

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Prof. Janko Božič, DSc: Is a Parasitic Wasp <i>Torymus Sinensis</i> a Solution for a Sufficient Reduction in the Population of Chestnut Gall Wasp?	199
Vlado Augustin: Taking Care of Swarms	200
Nataša Lilek: The Role of Pollen and Pollen Trapping	202
Borut Gosar, DSc: Recipe for Spruce and Pine Apex With Honey	204
Norbert Jedlovčnik: The Asian Hornet on the March in Europe	205
Franc Šivic: World News	206

PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE

Zoran Kmetič: Forming Nucleus Colonies With Swarms Cells	207
--	-----

ORGANIC BEEKEEPING

Vlado Augustin: 3 rd World Symposium on Organic Beekeeping	210
---	-----

BEEKEEPER'S WORK

Andreja Smrdelj: The Hives are Full of Bees in June	212
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Poor Season Threatens the Authenticity of Honey	213

BEES' HEALTH

Mira Jenko Rogelj, MSc, DVM: Veterinary Advice for June – »Vampire« Varroas on the Move	214
Anita Vraničar Novak, DVM: Honey Analysis on American Foulbrood	215

HONEYBEE FORAGE

NEWS AND EVENTS	217
-----------------	-----

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

	219
--	-----

SMALL ADS

	225
--	-----

IN MEMORIAM

	231
--	-----

ta znanja posredovali tudi staršem, sosedom, prijateljem. Najpomembneje pa je, da bodo kot odrasli sami ravnali pravilno in da se bodo zavedali pomembnosti čebel – s tem smo tudi mentorji opravili svoje poslanstvo.

Seveda pa ne gre brez tekmovanj. Kljub temu da nekateri mentorji nimajo pozitivnega mnenja o tekmovanjih, je to vendarle nekakšen zaključek dela v šolskem letu. Ponekod potekajo regijska tekmovanja (tako pri nas vsako leto pripravimo Posavsko tekmovanje), poglavito pa je seveda državno tekmovanje, na katerem učenci in dijaki tekmujejo v treh ka-

tegorijah: nižji, srednji in višji. Vsakdo, ki se udeleži tekmovanja, je že zmagovalec, saj je na njem treba pokazati res veliko znanja (npr. letos celo latinska poimenovanja rastlin). Vendar zmoremo tudi to.

Zato mentorice in mentorji, ne odnehajte, saj iz malega zraste veliko in le tako nam bo zagotovljena svetla prihodnost in se nam ne bo treba bati za čebele in naravo. Čebelarški zvezi Slovenije pa hvala in le tako naprej!

Suzana Pacek, mentorica čebelarskega krožka na OŠ Jurija Dalmatina Krško

Razpis za tehnično pomoč čebelarjem še odprt

Obveščamo vas, da je še vedno odprt javni razpis za tehnično pomoč čebelarjem v letu 2014. Predmet razpisa je dodelitev nepovratnih sredstev za ukrep Tehnična pomoč čebelarjem oz. za ukrepa Sofinanciranje čebelarske opreme in Pomoč čebelarjem začetnikom v letu 2014. Javni razpis je dostopen na spletni strani Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja: www.arsktrp.gov.si/si/o_agenciji/javne_objave/javni_razpisi. Podrobnejše informacije o omenjenem javnem razpisu lahko dobite tudi pri svetovalcih specialistih JSSČ. Hkrati obveščamo vse zamudnike, da lahko **usposabljanje na**

področju apitehničnih ukrepov opravijo 12. junija 2014 ob 17. uri v Čebelarskem centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica. Podrobnejše informacije lahko dobite pri g. Vladu Auguštinu, tel.: 040/436 516. Prav tako lahko **usposabljanje na področju Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih HACCP (osnovno) opravijo 5. junija 2014 ob 16. uri v Čebelarskem centru Slovenije**, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica. Podrobnejše informacije lahko dobite pri g. Tomažu Samcu, tel.: 040/436 517.

Lidija Senič, vodja JSSČ

KiPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, 051 352 952 e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

Odkupujemo čebelji vosek.

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ
 IZDELUJEMO TUDI PANJE Z NOTRANJIM OSMUKALNIKOM

ČISTEJSI CVETNI PRAH

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA
 -MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

BEETIVIT
 ZA SPOMLADANSKO ČIŠČENJE ČEBEL
 SREDSTVO ZA ODSTRANJEVANJE VAROE

SREDSTVO ZA ODSTRANJEVANJE POAPNELE ZALEGE

NAROČENO POSLJEMO TUDI PO POŠTI!

SMS TEHTNICA

IZDELUJEMO:
 -PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S

POGONI ZA TANGENTIALNA, KASETNA IN RADIALNA TOČILA

POSODE ZA MED

URNIK BATUJE:
 pon-pet 8 00-11 30
 12 30-17 00
 sob 8 00-12 00

URNIK LUKOVICA:
 pon-pet 9 00-13 00
 13 30-18 00
 sob 8 00-12 00

Ali je parazitska osica *Torymus sinensis* rešitev za zadostno zmanjšanje populacije kostenjeve šiškarice?

Janko Božič*, janko.bozic@bf.uni-lj.si

Zaradi osebnega opažanja množičnega napada kostenjeve šiškarice *Dryocosmus kuriphilus* v Krškem hribovju sem se tudi sam zakopal v vire o biološkem obladovanju tega škodljivca. V svetu, tudi v sosednji Italiji in Hrvaški, so proti njemu uspešno uporabili parazitsko osico *Torymus sinensis*. Kot dobro možnost za biološko obladovanje šiškarice jo navajata tudi Kos in Trdan (2010). Glede na to, da so parazitsko osico že naselili v sosednji Italiji, po mojem mnenju ni nikakršne možnosti, da bi tej osici preprečili pot vsaj v naše Primorje. Naravna pot bo sicer trajala nekaj let več, kot če bi jo takoj umetno naselili. V Evropi za zdaj niso opazili negativnih posledic vnosa *T. sinensis*, kljub temu pa so bili pred leti podani utemeljeni zadržki glede širitve te osice v Srednjo Evropo (EFSA, 2010). Gibbs s sod. (2011) navaja dva: 1. možnost, da bi osica napadala tudi druge vrste šiškaric, in 2. možnost križanja z avtohtonimi vrstami parazitskih osic. Prav to so opazili na Japonskem (Havill s sod., 2012, Yara s sod., 2012), vendar raziskave v Italiji tega niso zaznale, prav tako pa tudi ne uspešnega napada drugih vrst šiškaric (Quacchia s sod., 2013). Panzavolta s sod. (2013) sicer navaja tudi napadnje avtohtonih parazitskih osic na kostenjeve šiškarice (glej tudi Kos in Trdan, 2010), čeprav niso tako uspešne kot nekoliko bolj specifičen *T. sinensis*. Po drugi strani opozarja tudi na možnost hiperparazitizma *T. sinensis* in kot posledico tega na zmanjšanje njegove učinkovitosti. Populacijo parazitskih osic velikokrat nadzirajo drugi paraziti (lahko tudi parazitske osice). Odnosi med organizmi, povezanimi s šiškaricami, so zapleteni in ne dovolj natančno znani, da bi bilo mogoče zanesljivo sklepanje. Iz dozdajšnjih raziskav je znano, da so edine mogoče negativne posledice vnosa *T. sinensis* povezane z izpodrivanjem avtohtonih vrst parazitskih osic ali celo morebitno križanje. Do zdaj pa niso opazili ničesar od tega. Predvidevam, da vsaj glede na znana dejstva iz Italije vnos *T. sinensis* ne more povzročiti večjih nesorazmerij v populaciji parazitskih osic. Glede na to, da se *T. sinensis* uspešno naseli v Italiji, njegove umetne naselitve oz. hitrejša poti v slovensko Primorje nima smisla zadrževati. Za morebitno naselitev te vrste osice v osrednji Sloveniji je sicer treba še podrobneje preveriti dozdajšnje raziskave, vendar tudi vnos *T. sinensis*

Lanske in letošnje šiške

v osrednjo Slovenijo ne bi smel povzročiti pomembne škode za avtohtono populacijo parazitskih osic. Seveda pa bi jih bilo treba naseliti pod strokovnim nadzorom, predvsem zaradi nevarnosti prenosa hiperparazitov, še zlasti, če bi bili tudi ti tujerodni in bi lahko ogrozili večje število vrst parazitskih osic šiškaric, saj bi to lahko povzročilo, da bi druge šiškarice poškodovale še druge vrste.

Pri biološkem obladovanju moramo poleg morebitnih negativnih posledic pretehtati, ali so pozitivne posledice pomembnejše tudi z biološkega vidika. Pri pravem kostanju gre za večplasten problem. Morda smo res najglasnejši čebelarji, saj izgublamo najzanesljivejšo pašo. A to je gospodarski vidik, ki posredno lahko vpliva tudi na občutno zmanjšanje populacije medonosne čebele. Zaradi pomanjkanja kostenjevih plodov je hujše posledice pričakovati pri populacijah številnih živali, ki se prehranjujejo z njimi. Večletna agonija dreves s šiškarico bo lahko privedla do dodatnega odmiranja pravega kosta. Opažiti je bilo tudi sekundarne okužbe vejic (osebno opažanje), morda s kostenjevim rakom, ki bo še dodatno pripomogel k propadu dreves. Žal bo pravi kosta v večini rastišč začela nadomeščati robinija, ki je sicer tujerodna invazivna vrsta. Res je, da je tudi medovita, a za čebelarstvo imamo dovolj robinijevih sestojev. Potrebujemo več poletne paše, zato bi pravi kosta lahko uspešno nadomestil samo lipovec. Kljub temu bi raje videl, da nam ostane večji del sestojev pravega kosta, saj iz njih pridobivamo še posebej kakovosten med, poleg tega pa je izjemno kakovosten tudi kosta cvetni prah. Če bodo sestoji na dolo-

* prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

čenih območjih preveč prizadeti, jih lahko vsaj delno nadomestimo tudi z lipovcem. V prihodnje, ko se bo šiškarica unesla, pa bi morali iskati možnosti za saditev dodatnih dreves pravega kostanja, tako za čebeljo pašo kot za pridelavo plodov in lesa. ■

Viri:

- EFSA Panel on Plant Health (PLH). Risk assessment of the oriental chestnut gall wasp, *Dryocosmus kuriphilus* for the EU territory and identification and evaluation of risk management options. (2010), *EFSA Journal*, let. 8, št. 6, str. 1619, na: www.efsa.europa.eu/efsajournal.
- Gibbs, M., K. Schönrogge, A. Alma, G. Melika, A. Quacchia, G. N. Stone in A. Aebi (2011): *Torymus sinensis*: a viable management option for the biological control of *Dryocosmus kuriphilus* in Europe? *Bio-Control*, let. 56, str. 527–538.
- Havill, N. P., G. Davis, D. L. Mausel, J. Klein, R. McDonald, C. Jones, M. Fischer, S. Salom in A. Caccone (2012): Hybridization between a native and introduced predator of Adelgidae: An unintended result of classical biological control. *Biological Control*, let. 63, str. 359–369.

- Kos, K. in S. Trdan (2010): Biotično zatiranje kostanjeve šiškarice (*Dryocosmus kuriphilus* Yasumatsu, Hymenoptera, Cynipidae). *Acta agriculturae Slovenica*, let. 95, št. 1, str. 89–96. <http://aas.bf.uni-lj.si/februar2010/12kos.pdf>.
- Panzavolta, T., U. Bernardo, M. Bracalini, P. Cascone, F. Croci, M. Gebiola, L. Iodice, R. Tiberi, in E. Guerrieri (2013): Native parasitoids associated with *Dryocosmus kuriphilus* in Tuscany, Italy. *Bulletin of Insectology*, let. 66, str. 195–201.
- Quacchia A., R. Askew, M. Seeichi in K. Schönrogge (2013): *Torymus sinensis*: Biology, host range and hybridisation. conference, Debrecen, Hungary. Pregledano 6. maj 2014, na: www.chestnutdebrecen.eu/Chestnut/Chestnut/index/eng.
- Yara, K., K. Matsuo, T. Sasawaki, T. Shimoda in S. Moriya (2012): Influence of the introduced parasitoid *Torymus sinensis* (Hymenoptera: Torymidae) on *T. koreanus* and *T. beneficus* as indigenous parasitoids of the chestnut gall wasp *Dryocosmus kuriphilus* (Hymenoptera: Cynipidae) on chestnut trees in Nagano Prefecture, Japan. *Applied Entomology and Zoology*, let. 47, str. 55–60.

Oskrba rojev

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Rojenje čebel je naravno razmnoževanje čebeljih družin. Pri tem se družina razdeli na dva dela. En del ostane v panju, drugi del pa ga zapusti. Približno polovica čebel, včasih tudi več, se pridruži stari matici in si poišče novo domovanje. Preostale čebele ostanejo v panju in čakajo, da se iz pokritih matičnikov izleže mlada matica, se oprashi in začne zalegati. Roj je popoln naraven začetek nove čebelje družine, saj z izjemo satja, zalog hrane in zalege s seboj prinese vse, kar potrebuje mlada čebelja družina za svoj razvoj. To je predvsem pomembno, ker s seboj ne prinese morebitnih bolezni, katerih povzročitelji imajo zatočišče v starem satju. Ko zapusti staro družino v panju, se delno otrese tudi varoj in zgradi novo satje.

Vse rase čebel nimajo enake nagnjenosti k rojenju. To pomeni, da bo pri enakih razmerah brez posega čebelarja pri rumeni italijanski čebeli (*Apis mellifera ligustica*) rojilo od 20 do 60 odstotkov čebeljih družin, pri naši kranjski čebeli (*Apis mellifera carnica*) pa jih bo rojilo od 50 do 90 odstotkov. Ta naravna lastnost kranjske čebele (ki ima tudi druge izjemne lastnosti) zelo vpliva tudi na tehnologijo čebelarjenja. Ker na to lastnost poteka selekcija za manjšo rojivost, lahko v prihodnje pričakujemo njeno zmanjšanje.

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Čebelje družine rojijo takrat, ko dosežejo vrhunec svojega razvoja. Tedaj postane družina zelo močna, saj se je izleglo že nekaj generacij mladih čebel in matici zmanjkuje prostora za zaleganje. V panju je vedno več pokrite zalege v primerjavi z odkrito in vedno več mladih čebel krmilk, ki ne morejo opravljati svoje osnovne naloge, tj. krmljenja ličink. Ker se nagonsko intenzivno hranijo s cvetnim prahom, se jim začnejo povečevati jajčniki. Ta pojav imenujemo prikrita trotavost mladice in je poglavitni vzrok rojenja čebel. Tedaj je v družini približno 40 do 60 odstotkov čebel s povečanimi jajčniki, prav to pa v njej povzroči rojilno razporejenost, ki zelo vpliva na vedenje in življenje čebel. Poleg nesorazmerja med nepokrito in pokrito zalego v korist pokrite rojenje pospešujejo tudi drugi dejavniki: majhen panj, v katerem matica nima prostora za zaleganje po svojih sposobnostih, vreme, zelo plodna matica, izdatna pelodna paša in srednja ali slabša paša ter dedne lastnosti.

V čebelarških krogih je znan pregovor: »En roj na veji – dva manj v panju.« Kaj to pomeni? Ko čebelja družina preide v rojilno razporejenost, se pojavijo matični nastavki. To so večje, navzdol obrnjene celice, ki jih čebele zgradijo na spodnjem robu in stranskih robovih satja. Ti nastavki imajo navzno-

ter zavihane robove, in ko jih matica zaleže, čebele iz njih zgradijo matičnike. Matica postopno zalega jajčeca v nastavke, tako da je razlika med prvim in zadnjim zaleženim nastavkom približno deset dni. Čebelja družina za nego matičnika uporablja najkakovostnejšo hrano, s katero bi lahko vzredila od 500 do 1000 čebel delavk. Če to pomnožimo s številom matičnikov, hitro ugotovimo število čebel, ki sestavljajo dva roja.

Na žalost se rojilno razpoloženje pojavi v obdobju prvih obilnih paš. Čebelje družine, ki so v rojilnem razpoloženju in pozneje tudi rojijo, pridelajo tudi do 70 odstotkov manj medu. Izrojenec in roj sta za določeno čebelarso sezono tako rekoč izgubljena.

Prav tako moramo pri rojih vzeti v zakup težave pri ogrebanju. Roj je najlažje ogrebsti, če sedi v obliki grozda na koncu veje, na robu krošnje nizkega drevesa. Vendar se roji pogosto usedejo na taka mesta, da je za ogrebanje potrebne veliko hladnokrvnosti, preudarnosti, iznajdljivosti in spretnosti, seveda pa tudi mirna roka čebelarja. Poznamo kar nekaj primerov, pri katerih se je ogrebanje rojev končalo z brezplačnim helikopterskim prevozom čebelarja v Klinični center.

Največja katastrofa za čebelarja so pobegli roji. Nemogoče je, da bi bil čebelar stalno pri čebelnjaku, kjer bi čakal na roje, zato so izrojene družine s pobeglim rojem eno izmed neljubih presenečenj, ki ga doživimo ob pregledu čebeljih družin.

Prav zaradi tega je roj zaželen le pri čebelarju začetniku, ki bi rad povečal število svojih čebeljih družin, ali pri čebelarju, ki se intenzivno ukvarja s prodajo čebeljih družin. Sodobno čebelarjenje nas nekako sili v čebelarjenje brez rojev. S pravilno oskrbo in pravnimi posegi v panju se lahko izognemo marsikateremu roju. Žal ne gre vedno vse gladko, in če zamudimo optimalni čas za preprečevanje rojenja, je rezultat roj na veji.

Med nekaterimi čebelarji je razširjeno prepričanje, da je naravni roj zaradi svoje »naravnosti«

superioren, zato ne potrebuje večje pozornosti in oskrbe. Vendar temu ni tako. Res je, da imajo naravni roji zelo veliko energije za zgraditev novega bivališča in za vzrejo prve generacije čebel, vendar bi brez posega čebelarja samo majhen odstotek rojev dočakal prihodnjo pomlad. Ker si čebelarji ne smemo privoščiti takega razkošja, da nam roji propadejo, potrebujejo našo strokovno oskrbo.

1. Roj moramo vsaditi v kakovosten, predvsem čist panj, ki naj bo zapolnjen s satnicami. Da roj ne zapusti panja, mu dodamo sat nepokrite zalege iz ene od čebeljih družin v čebelnjaku.
2. Ker vsak roj vzame s seboj le za tri dni hrane, ga moramo – če v naravi ni paše – takoj nakrmiti s sladkorno raztopino. Na začetku ga krmimo v majhnih količinah, da začne graditi satnice in da imajo čebele prostor za oblikovanje medenega venca hrane.
3. Po tednu dni roj pregledamo in ugotovimo, kako čebelja družina gradi satnice, moč čebelje družine, obseg čebeljega gnezda ter preverimo, ali matica že zalega. Roj omejimo na toliko satnic, kolikor jih zaseda, ob tem pa lahko po potrebi opravimo tudi pomik čebeljega gnezda.
4. Ker roj za zdaj še nima pokrite zalege in so vse varoje na čebelah, lahko te uničimo z raztopino 2,1-odstotne oksalne kisline. To si pripravimo že na začetku pomladi tako, da 30 g oksaldihidrata raztopimo v 1 litru mehke ali destilirane vode. Na vsaki strani zasedenega sata čebele popršimo s 3–4 ml pripravljene raztopine oksalne kisline. Če smo kakovostno opravili zimsko zatiranje varoj, je na kontrolnem vložku zelo majhno število varoj, odpadlih iz roja. Večina teh zajedavcev je ostala v zalegi čebelje družine, ki je izrojila.
5. Posebno pozornost moramo nameniti rojem naslednjih generacij (drujec in tretjec), ker so v njih neoprašene matice. Če se matica ne oprši pravočasno, se v takšnih rojih pojavijo lažne matice. V tem primeru tak roj pridružimo eni izmed čebeljih družin.

Še večjo pozornost kot roju pa moramo nameniti čebelji družini, ki je rojila – izrojencu. V njem moramo podreti vse matičnike razen enega. Ker so v pokriti zalegi izrojence ostale več ali manj vse varoje, moramo v njem pozneje, ko se pokrita zalega izleže, te zajedavce zatirati z oksalno kislino po enakem postopku kot roj. Ker so takrat vse varoje na čebelah, je to idealen trenutek za učinkovito zatiranje varoj. ■

Viri:

http://sl.wikipedia.org/wiki/Rojenje_čebel

www.augustin.si/Si/nasvet_detail.php?sif_na=95

Roj čebel se je »odpeljal« iz starega bivališča

Pomen cvetnega prahu in smukanje

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Poleg medicine in mane čebele v naravi nabirajo tudi cvetni prah. Cvetni prah ali pelod je pri vsaki posamezni cvetoči rastlinski vrsti drugačen, zato pravimo, da je nekakšen prstni odtis vsake rastline. Cvetovi rastlin vsebujejo različno število zrn cvetnega prahu. Tako kot so različne rastline, so različna tudi zrnca cvetnega prahu. Razlikujejo se po obliki, barvi in velikosti. Ko čebela sede na cvet, se cvetni prah oprime dlačic na čebeljem telesu. Čebele se med letenjem očistijo tako, da zrnca peloda med seboj zlepijo s slino, z nektarjem ali medom iz mednega želodčka ter ga s tem hkrati obogatijo s svojimi encimi, nato pa ga shranijo v posebne koške za prenašanje cvetnega prahu na njihovih zadnjih nožicah. S prenašanjem cvetnega prahu med rastlinami čebele skrbijo tudi za oprasevanje rastlin.

Cvetni prah je poglavitni vir beljakovin in drugih snovi, ki jih čebelja družina nujno potrebuje za svoje preživetje. Čebelja družina porabi približno 30 do 50 kg cvetnega prahu na leto, to pa je odvisno od njene živalnosti. Čebele potrebujejo pelod za vzrejo zalege in za razvoj. Velike količine cvetnega prahu potrebujejo predvsem v prvih dveh tednih življenja. Pelod je nepogrešljiv pri razvoju krmilnih (goltnih) žlez pri mladih čebelah, ki izločajo matični mleček, saj v nasprotnem ne morejo krmiti ličink. Pomanjkanje cvetnega prahu po izleganju čebel vpliva na počasnejši razvoj voskovnih žlez, nepogrešljiv pa je tudi pri razvoju otrov. Jeseni, ko se čebele pripravljajo na prezimovanje, je cvetni prah izjemno pomemben za ustvarjanje maščobnih zalog in beljakovin, pomanjkanje peloda pa lahko povzroči tudi pojav bolezni.

Cvetni prah je za čebele nenadomestljiva hrana, ugodna hranilna sestava pa kaže, da ga je mogoče uporabljati tudi v prehrani ljudi. Za pridobivanje cvetnega prahu osmukanca uporabljamo zunanje ali notranje osmukalnike. Pri nas so najpogostejši zunanji osmukalniki, ki so nameščeni na žrelo panja, vendar se zadnja leta vse več čebelarjev odloča tudi za uporabo notranjih osmukalnikov. Uporaba teh osmukalnikov v obstoječih AŽ-panjih pa povzroča težave, saj jih je treba predelati in nekoliko povečati višino podnice panja. Tudi odprtnice na osmukalni mrežici so bodisi okrogle bodisi trapezne oblike, čebele, obložene s cvetnim prahom, pa se morajo skozi njih dobesedno stlačiti, če želijo priti v panj. Pri tem se cvetni prah osmuka z njihovih nožic in pade v leseni ali plastični

predalček osmukalnika. Oba tipa osmukalnikov imata tako svoje prednosti kot tudi pomanjkljivosti, izbira pa je odvisna od čebelarja. Tehnologija pridobivanja cvetnega prahu v Sloveniji za zdaj še ni optimizirana, ponudba osmukalnikov na slovenskem tržišču pa je zelo slaba in tudi majhna. Čebelarji opažamo številne pomanjkljivosti teh pripomočkov, zato moramo kupljene osmukalnice sami predelovati. Že dve leti zapored na ČZS testiramo učinkovitost in kakovost zunanjih osmukalnikov, ki so na voljo na našem tržišču. Testiranja sicer še niso končana, se je pa že dve leti zapored kot najdonosnejši izkazal isti tip osmukalnika. Kljub temu da je bil donos cvetnega prahu na tem osmukalniku največji, pa ima tudi veliko pomanjkljivosti. To velja predvsem za material, iz katerega je izdelan. Po letu dni testiranja tudi preizkušen prototip ni dal zadovoljivih rezultatov glede donosnosti, pojavile pa so se tudi težave zaradi materiala smukalnega predalčka. Ker testiranje še ni končano, vam za zdaj še ne moremo povedati, kateri osmukalnik se je izkazal kot najboljši. Neustrezni materiali pogosto povzročajo pojav plesni, na soncu se radi zvijajo in se težko nameščajo na panje, zaradi česar je pridelava cvetnega prahu v Sloveniji zelo majhna, dvomljiva pa je tudi kakovost tako pridelanega cvetnega prahu.

Cvetni prah je zaradi svoje sestave mikrobiološko zelo občutljivo živilo, zato mora čebelar ob njegovem odvzemu zagotoviti take razmere, da cvetnega prahu ne ogroža fizikalno, kemično ali mikrobiološko onesnaženje. Tako kot za med in druge čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov mora čebelar pri svojem delu upoštevati Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP. Najpogosteje uporabljene zunanje osmukalnice mora čebelar na-

Foto: Boštjan Noč

Na žrelih so nameščeni zunanji osmukalniki cvetnega prahu.

* svetovalka JSSČ za zagotavljanja varne hrane

mestiti na panje nekaj dni pred začetkom smukanja, da se čebele nanje navadijo, tako da zaradi oteženega vstopa ne begajo v sosednje panje. Osmukanec mora čebelar odzemat vsak dan, prav tako pa mora vsak dan poskrbeti tudi za čistočo osmukalnih predalčkov. Te mora tudi zaščititi pred dežjem. Najbolj problematični so predalčki iz plastičnih materialov, ker so nezračni, problematični pa so tudi leseni, saj se v lesu zaradi vpliva vlage zelo rada razvije črna plesen, ki je nikakor ni več mogoče očistiti. V tujini to težavo rešujejo z zamenjavo predalčkov (vsak osmukalnik ima še en rezervni predalček), s pobiranjem cvetnega prahu na vsake štiri ure ter s sušenjem lesenih predalčkov s toplim zrakom, da se v njih ne začne razvijati plesen. Tudi različne zareze, namenjene zračenju plastičnih predalčkov, so ob nerednem in nenatančnem čiščenju tiste točke, na katerih se lahko pojavijo plesni in drugi mikroorganizmi, ki lahko onesnažijo na novo osmukan cvetni prah. Pelod pridobivamo v obdobju obilne pelodne paše (npr. v obdobju cvetenja sadnega drevja in kostanja) v čisti naravi in pri močnih, zdravih družinah. Paziti moramo tudi na to, da za pridobivanje cvetnega prahu izberemo take paše in tak čas, ko v naravi ne izvajajo škropljenja rastlin. Po odvzemu peloda mora čebelar iz njega odstraniti morebitne fizikalne nečistoče, ki se lahko znajdejo v predalčkih. Po navadi so to delci voska, delci čebel ali mumije ličink, ki so posledica poapnele zalege. Družine, obtele za poapnelo zalego, moramo izločiti iz nabiranja cvetnega prahu, saj ga mumije ličink precej onesnažijo, pridobivanje takšnega peloda pa seveda ni primerno. Potem moramo cvetni prah vsaj za 24 ur postaviti v zamrzovalnik, s čimer bomo preprečili nadaljnji razvoj plesni in morebitnih drugih škodljivcev. Sledijo postopki obdelave, ki so odvisni od načina uporabe. Če ga nameravamo uživati svežega, ga moramo ustrezno shraniti v hladilniku ali zamrzovalniku. Lahko ga tudi posušimo ali kombiniramo z medom in drugimi čebeljimi pridelki. Če se odločimo za sušenje, moramo paziti na primeren način sušenja in na ustrezno temperaturo.

Ob pomanjkanju pelodne paše v naravi je cvetni prah osmukanec tudi dobrodošel dodatek hrani za čebele. Paziti moramo le, da dodajamo svoj cvetni prah, če tega nimamo, pa moramo tujega poslati v analizo vsebnosti spor hude gnilobe. Po navadi, če je sezona kolikor toliko dobra, čebele same poskrbijo za zadostne rezerve cvetnega prahu za zimo. Tudi čebelarji v obdobjih, ko je cvetnega prahu veliko, odvezem sate s konzerviranim cvetnim prahom, da bi jih pozneje vmili čebeljim družinam. Osmukan cvetni prah dodajamo tudi v sladkorno-medene pogače, ki jih čebelar praviloma dodajamo spomladi. O dodajanju cvetnega prahu - osmukanca v zimsko hrano je malo znanih informacij, večina večina pa jih je iz starejših tujih virov. Zaradi tega in zaradi problematike zagotavljanja

zadostnih rezerv cvetnega prahu v obdobju priprave čebel na zimovanje bo treba v bližnji prihodnosti skupaj s strokovnjaki razviti in preučiti smiselnost, načine in recepture dodajanja cvetnega prahu v zimsko prehrano.

Pomanjkanje cvetnega prahu v prehrani čebel ima več negativnih posledic, zato so v obdobjih, ko cvetnega prahu v naravi ni, zelo pomembne zaloge peloda. Če v zimski hrani primanjkuje cvetnega prahu, čebele črpajo potrebne dušikove snovi za oskrbo mlade zalege iz svojega organizma, zato je njihova življenjska doba krajša, mlade čebele pa so manj odporne. Veliko bojazen pri smukanju cvetnega prahu povzroča tudi to, da čebel ne želimo oškodovati za njihovo naravno prehrano, poleg tega pa naj bi po mnenju nekaterih smukanje vplivalo na zmanjšan donos medicene in s tem seveda na manjšo bero medu. Nekateri namreč menijo, da osmukalniki kar za 50 odstotkov zmanjšajo donos medicene, drugi pa, da je ta podatek pretiran in da pridelek ni občutno manjši. Zaradi pomembnega vpliva naravne prehrane (tako medu kot cvetnega prahu) na čebeljo družino poteka v okviru aplikativnih raziskav v čebelarstvu raziskava vpliva donosa naravne hrane (medu in cvetnega prahu) na razvoj in živalnost čebelje družine tudi v čebeljih družinah, v katerih so nameščeni osmukalniki. Ugotovitve študije pričakujemo v prihodnjih treh letih, zato upamo, da bomo takrat lažje govorili o vplivu smukanja na donos medicene in kondicijo čebelje družine.

Pridobivanje cvetnega prahu je za čebelarje izrabljanje naravnih danosti, odvisno pač od geografske in rastlinske sestave. Ob upoštevanju ustreznih zahtev za pridelavo varnega in kakovostnega cvetnega prahu lahko v sezonah slabe medene bere svojo ponudbo nadomestite tudi s tem pridelkom. ■

Viri:

Kurinčič Tomšič, M., Potokar, J., Šivic, F., Tome, T., Kandolf, A., Grošelj, F. (2008): Cvetni prah. Brdo pri Lukovici: Čebelarstva zveza Slovenije, str. 6–24.

Umeljčič, V. (2012): Čebelarstvo za začetnike in strokovnjake. Grosuplje: Franc Prezeli in Tiskarna Partner Group, str. 63–67.

Božnar, M., in sod. (2011): Cvetni prah, v: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje. Zdešar, P. (ur.). Brdo pri Lukovici: Čebelarstva Zveza Slovenije, str. 324–333.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
 1411 Izlake
 mobi: 041 985 313 po 15 uri
 tel.: 05 973 05 36
 e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

Recept za pripravo smrekovih in borovih vršičkov z medom

Borut Gosar*, borut.gosar@gmail.com

Izlečke iz smrekovih in borovih vršičkov so že od nekdaj uporabljali za lajšanje kašlja in bolečin v žrelu. Iz njih je mogoče po različnih recepturah pripraviti različne sirupe. Vsem dobro znan recept je priprava smrekovih vršičkov na sladkorni osnovi, tako da v kozarec za vlaganje nalagamo več plasti vršičkov in sladkorja ter vsebino za nekaj tednov postavimo na sonce. Zaradi svoje visoke higroskopičnosti in osmoze sladkor iz vršičkov izloči vodo skupaj z njihovimi blagodejnimi učinkovinami (eterična olja, smole, antioksidante in vitamine), zato se vsebina iz trdnega stanja spremeni v tekočo oz. v sirup.

Rušje

Čebelarji lahko pripravite sirup z vršički na osnovi medu. Pripravite ga tako, da sveže vršičke namočite v med z manj vode, vsebino vsakih nekaj dni premešate ter po nekaj tednih sirup precedite. Prednost sirupa z vršički na osnovi medu v primerjavi s tistim na osnovi sladkorja je, da je prijetnejšega okusa, vsebuje pa tudi več antioksidativnih snovi in vitaminov, saj ni izpostavljen toplotni obdelavi. Slabost takšnega sirupa je, da vsebuje preveliko količino vode, zato se hitro kvari. Čebelarji lahko ta problem omejite s sušenjem vršičkov pred umešanjem v med, vendar to zmanjša absorpcijo učinkovin (predvsem eteričnih olj) iz vršičkov v med.

Z razvojem različnih vakuumskih tehnik in aparatur je zdaj tudi v Sloveniji mogoče z razmeroma nizkimi stroški zmanjšati vsebnost vode v medu tako, da to ne vpliva na kakovost medu. Med najprimernejšimi postopki za odstranjevanje vode v medu je postopek

* dr.

nizkotemperaturne vakuumске destilacije, pri kateri z napravo rotavapor pri temperaturi do 40 °C v vakuumu iz medu odstranimo odvečno vodo brez negativnih vplivov na kakovost medu. Naprave za polindustrijsko vakuumsko destilacijo, ki so že uporabne za takšno delo, so izjemno drage, saj stanejo kar 25.000 EUR in več. V Sloveniji je takšno napravo mogoče tudi najeti. Postopek vakuumске destilacije stane od 4 do 8 EUR/kg, izvajajo pa ga nekatere naravoslovne ustanove (npr. Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo v Mariboru) ter podjetje Medikoel, ki je tudi specializirano za izvajanje tovrstnih postopkov.

Smrekovi vršički

Po tem postopku lahko zdaj čebelarji sami pripravite med s smrekovimi in borovimi vršički tako, da konec aprila in v začetku maja naberete vršičke smreke (*Picea abies*) ali v začetku junija vršičke rušja (*Pinus mugo*), ki raste na nadmorski višini od 1000 do 2000 metrov. Vršički rušja vsebujejo še nekoliko več eteričnih olj in smol kot vršički smreke. Nabrane vršičke zamrznete v zamrzovalni skrinji (zamrzne-nim vršičkom popokajo celične stene, zato je hitrejša tudi ekstrakcija učinkovin v med), jih nato odmrznite, vsujete v plastičen sod ter zalijte z medom. Medu dodajte samo toliko, da so vršički potopljeni vanj. Sod neprepustno zaprite in vsebino premešajte na vsaka dva do tri dni. Zmes vršičkov in medu naj zori več tednov oz. največ toliko časa, da v sodu opazite začetek fermentacije oz. nabiranje plinov. Fermentacijo medu omogoči voda, ki jo med vsrka iz vršičkov. Ko opazite začetek fermentacije oz. nabiranje plinov, je

treba zmes takoj precediti ter tekočino shraniti v zamrzovalni skrinji. Da postane sirup pri sobni temperaturi mikrobiološko stabilen (se ne kvari), je treba po zgoraj omenjeni metodi (nizkotemperaturna vakuum-ska destilacija) iz njega odstraniti odvečno vodo. Na ta način lahko z medom brez dodanih konzervan-

sov naredite kakovosten izdelek z visoko vsebnostjo učinkovin iz vršičkov. Čebelarji, ki bi želeli tržiti tovrstne izdelke, morate poleg osnovne registracije čebelarstva dejavnosti imeti prijavljeno tudi dopolnilno dejavnost na kmetiji ali katero koli drugo obliko, ki dovoljuje prodajo tovrstnih izdelkov. ■

Azijski sršen na pohodu po Evropi

Norbert Jedlovčnik*, n.jedlovcnik@gmail.com

Dr. Alberto dal Moro je v avstrijski reviji Bienenaktuell poročal o novi invazivni vrsti – azijskem sršenu (*Vespa velutina nigrithorax*), ki je nevaren za čebele. (O tem škodljivcu smo v preteklosti že pisali tudi v SČ, op. ur.). V Evropi so ga prvič odkrili v zabojniku z vazami iz terakote. Vanje so se zazimile matice sršena. To se je zgodilo leta 2004 v Lot et Garonne v jugozahodnem delu Francije.

Opis

Azijski sršen je nekoliko manjši od našega sršena (*Vespa crabro*). Matica doseže velikost 35 mm, delavke pa 30 mm. Ti sršeni imajo črno oprsje in črn zadek. Četrty segment zadka je rumen, enake barve pa so tudi noge. Želo je dolgo 6 mm. Gnezda s premerom do 80 cm so zgrajena iz prežvečenih lesenih vlaken in dosežejo višino do enega metra. V gnezdu se vsako leto do jeseni izleže od 150 do 200 matic in vsaka si poišče ustrezen prostor za prezimovanje, da bi spomladi lahko vzredila novo družino.

Napadalnost

Azijski sršen je zelo nevaren tudi za človeka, ogroženi pa so predvsem čebelarji in sadjarji. Iz Kitajske poročajo o smrtnih primerih in potrebni hospitalizaciji. Čebelje družine napadajo zlasti avgusta in septembra, ko v svoja gnezda prenašajo čebele, zalego in med, s tem pa jih seveda uničijo. Po oceni potrebuje družina azijskega sršena za prehrano svoje zalege pol kilograma čebel na dan. Hranijo se tudi s sokovi sadežev, pri tem pa jih s svojimi močnimi spodnjimi čeljustmi poškodujejo ali uničijo.

Širjenje

Od prvega pojava leta 2004 se je azijski sršen na jugu Francije razširil na območje, ki obsega 1200 km². Po ocenah je 40.000 gnezd samo na območju Bordeauxja. Iz Francije se je azijski sršen razširil tudi v Baskijo in do severne Katalonije ter Portugalske.

* prevod in priredba članka

Foto: Internet

Leta 2013 so jih prvič opazili tudi v italijanski deželi Ligurija.

Protiukrepi

V Aziji so čebele v svojem tisočletnem razvoju razvile obrambni mehanizem proti azijskemu sršenu. Tako npr. čebele *Apis cerana* tvorijo strnjeno gručo okoli napadalnega azijskega sršena toliko časa, da se zrak v gruču segreje na 45 °C in sršen pogine. Ker evropske čebele tega škodljivca doslej niso poznale, tudi nimajo razvitega takšnega obrambnega vedenja. V boju proti temu sršenu čebelarji uporabljajo različne nove pasti, mreže ali lepila, vendar so vsi ti poskusi le kaplja v morje. Španske oblasti so se problema že resno lotile. Tudi iz Evropske unije poročajo, da pripravljajo protiukrepe, vendar za zdaj le na ravni pogovorov. Prva naloga je zaščita ljudi, te pa v naseljih lahko zaščitijo gasilci. Zunaj strnjenih naselij, kjer se gibljejo predvsem čebelarji, gozdarji in sadjarji, bi bilo treba ukrepati organizirano v okviru občin. Žal, avtor ne navaja ukrepov, ki jih na napadenih območjih izvajajo za zaščito prebivalstva in uničevanje te vrste sršena. ■

Vir: Moro, A. (2014): *Vespa Velutina nigrithorax*. Bienenaktuell, št. 1, str. 6.

Novice iz sveta

Italija

Na vsakoletnem že tradicionalnem simpoziju o čebelarstvu, ki ga v severnoitalijanskem mestu Pordenone v okviru velike razstave cvetja organizira lokalni čebelarski konzorcij, je tokrat eden izmed predavateljev opisal, kako so lani pripravili posebne vrste čebelarski tečaj za začetnike. Udeleženci tečaja so bili arabski begunci, ki so v minulih treh letih pobegnili iz Sirije, da bi se izognili strahotam državljanske vojne, ter se naselili po vsej Italiji; večja skupina tudi v okolici Pordenona. Organizatorji izobraževanja so želeli beguncem posredovati osnovno znanje o sodobnem čebelarjenju, saj bi jim to koristilo, ko bi se po končani vojni vrnili na svoje domove. Večina slušateljev je bila iz krajev, ki so minirana in v katerih še dolgo ne bo mogoče obdelovati zemlje. Tam so se v zadnjih treh letih namnožile različne rastline, med njimi številne medovite, na primer različne vrste osatov, divja materina dušica, kristusov trn, robida, gadovec, torej predvsem takšne, ki dobro prenašajo sušo in uspevajo tudi na slabših tleh. Tečaj je trajal skoraj eno leto. V zimskih mesecih so tečajniki obiskovali skupna teoretična predavanja, med sezono pa so delali pri različnih čebelarjih, delno tudi na fakultetnem stojišču čebel v bližini Vidma, kjer so se seznanili predvsem s selekcijo in vzrejo matic. Zavzeto so se učili, saj so se zavedali, da jih doma čaka brezposelnost in da jim v takšnih težavnih razmerah lahko pomagajo preživeti prav čebele.

Foto: Franc Šivic

G. Raffaele Cirone, predsednik italijanske čebelarske zveze, ki je pozdravil udeležence simpozija v Pordenonu.

V razpravi, ki je sledila predavanjem, je neki veterinar povedal, da številni italijanski čebelarji za zatiranje varj uporabljajo različne akaricide, te pa po dva ali tri skupaj nanašajo na nosilce, navadno na kartonske trakove. Takšno mešanico imenujejo kar akaricidni koktajl. Največjo skrb pri tem zbuja podatek, da so med njimi tudi nedovoljene snovi, na primer klorfenvinfos, ki ga vsebujejo izdelki z raz-

ličnimi trgovskimi imeni in ki ga je mogoče kupiti v nekaterih evropskih državah, namenjeni pa so predvsem za uničevanje zajedavcev pri domačih toplokrvnih živalih. Zato bodo sanitarne inšpekcije že letos poostrele nadzor nad ostanki v medu in strogo kaznovale vse tiste čebelarje, ki so za zatiranje varj uporabljali prepovedane snovi.

Franc Šivic

Vir: Čebelarski simpozij 2014 v Pordenonu.

Nemčija

Sedemdesetletni čebelarski mojster Hans Musch iz kraja Ochsenhausen že leta pomaga tako mladim kot odraslim ljudem z astmo, alergijami na cvetni prah ali s slabim imunskim sistemom, da si z dihanjem čebeljega zraka v njegovem čebelnjaku lajšajo svoje težave. Povedal je, da so rezultati najboljši takrat, kadar imajo čebele dobro nektarno, manovo ali pelodno pašo, to je od začetka maja do konca avgusta. Lani je 60 odstotkov obiskovalcev njegovega čebelnjaka izjavilo, da se je njihovo zdravstveno stanje občutno izboljšalo. Najboljše rezultate so zaznali tisti ljudje, ki so med cvetenjem alergenih rastlin trpeli za senenim nahodom. Zadostovalo je že osem do deset vdihovanj po 20 minut in vse težave so izginile. Razen nekaj utrujenosti po končanem vdihavanju skozi masko ni bilo opaznih stranskih učinkov zdravljenja s čebeljim zrakom. V masko zrak prihaja po cevi, poganja pa ga posebna zračna črpalka, imenovana Apiair, ki je pritrjena na strop panja. Ker so bili doslej rezultati zdravljenja ocenjeni le na podlagi izkušenj, se je mojster Musch letos odločil, da bo v svoje delo vključil tudi uradno medicino. Povezal se je z zdravnikom iz svojega kraja in ta bo poslej sistematično raziskoval, kaj se dogaja v čebelnjaku. V raziskavi bo sodelovalo 200 ljudi, torej toliko, kolikor jih lahko sprejme na zdravljenje v eni sezoni. Vsakega pacienta bo zdravnik na-

Foto: Internet

Čebelarski mojster Hans Musch si prizadeva za uveljavitev apiterapije.

tančno pregledal tako pred vdihavanjem čebeljega zraka kot tudi po končanem vdihavanju. Pod drobnogled bo vzel tudi čebelji panj. V njem bo meril temperaturo in opazoval vse spremembe med zdravljenjem. Pri raziskavah bo občasno sodeloval tudi mednarodno priznani strokovnjak za apiterapijo prof. Eberhard Bengsch z univerze v Münchnu, sicer redno vabljeni predavatelj na vseh mednarodnih simpozijih o apiterapiji, ki jih organizira Apimondia. Raziskave bo podprla tudi nemška apiterapevtska zveza, denarna sredstva,

potrebna predvsem za nakup ustreznih instrumentov, pa bo zagotovila Ljudska banka Ulm Biberach. Cilj teh raziskav bo ugotoviti dejansko učinkovitost odpravljanja različnih človeških težav z vdihavanjem čebeljega zraka in na tej podlagi zagotoviti uradno priznanje apiterapije kot dopolnilne metode zdravljenja. Morda bi s tem celo lahko dosegli, da bi takšna zdravljenja plačala zdravstvena blagajna. ■

Franc Šivic

Vir: Wörlle, J. T. (2014): Bienen helfen Atmen. *Deutsches Bienen Journal*, št. 3, str. 32.

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Narejanje družin z rojevimi matičniki

Zoran Kmetič*, jpd.kmetic@siol.net

Ker čebelarim z 11-satnimi dvotretjinskimi LR-panji, za te panje velja tudi opisani postopek narejanja družin z rojevimi matičniki velja za te panje. Z nekaj prilagoditvami je postopek primeren tudi za AŽ-sate, vendar se je v tem primeru treba zavedati, da je AŽ-sat precej visok, večina matičnikov pa je v njegovem spodnjem delu, zato je treba stremeti k temu, da matičniku v panju zagotovimo primerne mikroklimatske razmere.

Ta postopek, ki je sicer samo eden izmed več načinov vzreje matice, je primeren predvsem za manjša in srednje velika čebelarstva. Za večja čebelarstva je manj zanimiv, ker zahteva preveč vloženega dela na enoto proizvoda. V mojem primeru ne gre toliko za vzrejo mlade matice, kolikor za vzrejo mlade družine, ki bo naslednje leto ena izmed gospodarskih družin. Način sestave mladih družin je v celoti vpet v moj način čebelarjenja, zato bom postopek opisal nekoliko širše.

Čebelarim ob vznožju Kravca. Na tem območju je dobra cvetlična paša, ki se konča nekje okrog 5. maja, odvisno od vremenskih razmer v posameznem letu. Za tem sledi obdobje slabe paše, ki traja do začetka junijskega medenja smreke. To medenje sicer ni izdatno, je pa dokaj zanesljivo. Po 20. juniju skoraj hkrati zacvetita ozkolistna lipa (lipovec) in kostanj, kolikor ga je še ostalo v naših krajih. To je tudi zadnje in najbolj zanesljivo medenje, zato ga je nujno izrabiti. V nekaterih letih se po kostanjevi paši pojavi izdatno gozdno medenje, vendar se mana strdi že po nekaj dneh. Čeprav te mane skoraj ni mogoče točiti, sem tega medenja vesel, saj paša zelo stimu-

lativno vpliva na čebelje družine, tako da čebele lepo izdelajo dodane satnice in jih napolnijo z mano. To medenje skrajša brezpašno poletno obdobje in tudi krmljenje za zimo je sorazmerno manjše, čebelje družine pa so močnejše. Nekateri letine seveda odstopajo od opisanega, a so, žal, bolj redke. Brezpašno obdobje med cvetlično in smrekovo pašo je tudi obdobje največjega rojilnega razporeditve, zato ga izrabim za narejanje mladih družin. S tem prebrodim rojilno razporeditve, tako da so družine dokaj dobro razvite za morebitno medenje smreke, predvsem pa za poznejše medenje lipe in kostanja, ki je poleg cvetlične paše na mojem območju najbolj zanesljivo. V krajih z drugačno razporeditvijo paše je treba seveda to upoštevati. Družine, ki jih prepeljem na akacijevu pašo, obravnavam drugače.

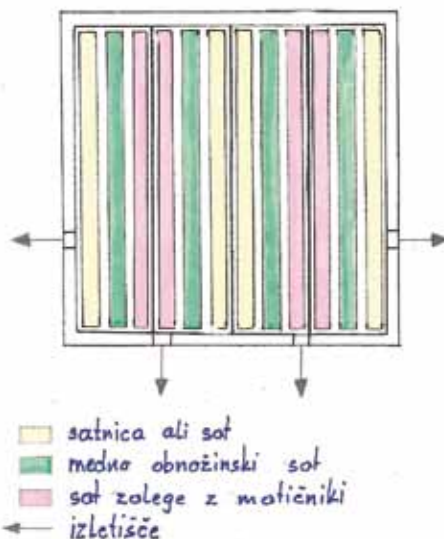
Veliko pozornost namenjam selekciji čebel. Prvo merilo je izločanje vsega, kar ni značilno za kranjsko čebelo, in razmnoževanje samo tistih družin, ki kažejo znake genske čistosti in tudi sicer zadošča jo mojim pričakovanjem. Ob spomladanskih razvojnih ukrepih označim družine, v katerih so čebele z rumenimi obročki, agresivne družine ter družine, ki mi kako drugače ne ustrezajo. Te družine izločim najpozneje do sredine cvetlične paše. Po navadi jih kar razderem in z njimi okrepim druge družine ali pa jim zamenjam matico. V tem obdobju čebele rade sprejmejo dodano matico ali celo rezervno družino. Pozoren sem tudi na to, da v teh družinah uničim vso trotovinu, saj s tem neprimernim trotom preprečim sodelovanje pri prahi. Ob koncu cvetlične paše do- ločim družine, ki jih bom uporabil kot matičarje. Del

* čebelarski mojster

teh sem izbral že prejšnjo sezono, ko sem nekaj družin zazimil z lani najboljšimi maticami, da bi jih to leto uporabil kot maticarje. Za maticarje izberem nekaj več kot četrtno najboljših družin in jih v nadaljevanju obravnavam nekoliko drugače kot preostale gospodarske družine, da ne bi prešle v rojilno razpoloženje. Pri tem moram poudariti, da se morajo te družine najprej razviti do biološkega vrhunca in da je prehod v rojilno razpoloženje posledica tehnologije in ne prirojenega nagnjenja k rojenju. Če katera družina vendarle potegne maticnike, preden preide prag utesnjenosti, maticnikov iz te družine ne uporabim za narejence, saj obstaja velika verjetnost, da bi bile tudi mlade matice iz te družine nagnjene k rojenju.

Maja maticarjem ne dodajam več satnic niti jim ne odvezem medenih satov in ne povečujem prostora. Po potrebi jim dodam še kak sat pokrite zalege s čebelami. To je pglavilna razlika od preostalih gospodarskih družin in zadošča, da te družine preidejo v rojilno razpoloženje. Dokler v maticarjih ne najdem pokritega maticnika, v gospodarskih družinah ne preverjam rojilnega razpoloženja, saj ga zaradi različne tehnologije ni. Ko najdem prve maticnike, ob prihodnjem obisku stojišča s seboj pripeljem panje, prirejene za sestavo mladih družin. Sestavljam jih z dvema do šestimi sati, včasih tudi s celo naklado. Pri delu mi pomaga sin Domen. On sestavlja družine, sam pa iz maticarjev odvezem primerne sate in čebele, saj je pri tem pomemben čas. Stremim k temu, da so te družine čim krajši čas izpostavljene zunanjim vremenskim razmeram.

Opisal bom oblikovanje narejenca s tremi sati. Naklada je pregrajena v štiri prostore za tri sate, vsak prostor ima svoj izlet. Preden odprem maticarja, v vsak prostor vstavim po en prazen sat ali satnico. Ta je zaradi temperaturnih razmer vedno na zunanji strani, v sredinskih dveh prostorih pa na sredini. Pri takšnem razporedu se prva in druga družina grejeta med seboj, prav tako pa tudi tretja in četrta. V tem obdobju je plodišče maticarja navadno v treh nakladah, medišče pa v eni ali dveh. Iz maticarja odstranim medišče in zgornji dve nakladi plodišča. V spodnji nakladi odvezem nekaj mednoobnožinskih satov s čebelami, Domen pa jih vstavi poleg praznih satov. Včasih že v spodnji nakladi najdem kak sat zalege s pokritim maticnikom, največ pa jih je v drugi nakladi. Sat z maticniki vstavim na prazno mesto vedno tako, da je najlepši obrnjen proti sredinskemu satu, saj so temperaturne razmere tu najboljše. Ob dodajanju satov z maticniki ne razdrem nobenega, temveč izbiro najboljšega prepuščam čebelam. Po potrebi izrežem kak pokrit maticnik ter ga vcepim v sat zalege, ki nima primerne. Vcepim ga v zgornji del sata z zalego. Zaželeno je, da je v bližini nekaj nepokrite zalege, kajti tam čebele skrbijo za ustre-

Shema narejenca s tremi sati

zno temperaturo in vlago; to pa ne drži povsem za sat, ki ima samo pokrito zalego. Še to: ne glede na to, s koliko sati oblikujem narejenca, vanj vstavim samo en zaležen sat. Včasih naredim izjemo samo pri sestavi celotne naklade ali več naklad.

Sočasno z odvezanjem satov s čebelami preurejam tudi maticarja. Na vseh satih, ki ostanejo v osnovnem panju, podrem vse maticnike ter dodam satnice. Dodajam jih med zalego in ne ob zalego. V družini tako preneha rojilno razpoloženje, zato tega v sezoni ne preverjam več. Ob odvezanju zalege in čebel pazim, da družine ne oslabim preveč. To je pomembno, če želim s to družino izrabiti morebitno prihodnjo pašo. Včasih pa se odločim drugače in družino zožim, vendar ji ob tem pustim vse maticnike. Čez nekaj dni družino v celoti razderem in oblikujem mlade družine.

Ko so narejenci sestavljeni, jim natresem še zadostno število mladih čebel s satov nepokrite zalege, in to iz katerega koli panja. Tako razbremenim tudi družine, ki so na tesnem. Če gospodarski družini z dveh ali treh satov odvezem čebele doijle ter vstavim še nekaj satnic, sem rojilno razpoloženje preložil najmanj za teden dni. Res je, da sem družino nekoliko oslabil, toda v tem obdobju ima močna družina zalego na dvajsetih in več satih, zato izgubo zelo hitro nadomesti.

Ko so oblikovane vse štiri družine, na vsako zlijem nekaj vode ter jih pokrijem s pokrovom, v katerem je pogača. Voda je potrebna, ker v družinah ni pašnih čebel; v nasprotnem bi čebele trpele žejo ter s težavo vzdrževale primerno klimo v panju. Za narejanje mladih družin lahko dodajam čebele iz različnih

družin, kljub temu pa to ne povzroči spopadov med čebelami. Mladih družin ne zapiram niti ne prevažam na druga stojišča. Po mojih izkušnjah je namreč to delo popolnoma nepotrebno. Enoto lahko postavim ob osnovni družini, pa to ne povzroči ropa. Če se kaka čebela vrne v osnovno družino, me to ne moti. Zato že ob narejanju dodam kako pest čebel več. Prednost čebel, ki so sedle na roj, je tudi v tem, da mirno sedijo na satju in se v zelo majhnem številu vračajo v stari panj. To velja tudi za mlade čebele do jilje, ki jih stresem s satov z nepokrito zalogo. Čebele stresam nekoliko bolj na sredino naklade, da mi ne padajo na tla. Od tam jih z omelom razporedim tudi v krajna prašilčka. Čebele se mirno umaknejo v ulice.

Tako narejene družine potrebujejo samo še mir in po določenem času primerno povečanje prostora. Uspešnost praha ocenjujem po donosu cvetnega prahu v panj. V tistem panju, v katerem matica iz kakršnega koli vzroka odmrje, izvečem pregradno desko in čebele pridružim sosednji družini. Po potrebi nekje med 15. in 17. dnem po sestavi v prašilčkih zatiram varoje s sublimacijo oksalne kisline. To je treba storiti prej, preden je pokrita zaloga mlade matice. Ker je razvoj prašilčkov silovit, z varojami navadno ni težav, tako da je potrebno šele zimsko zatiranje.

Še ena pomembna prednost takšne vzreje je po mojem mnenju tudi v tem, da matice vzrejam iz večjega števila družin. S tem ohranjam širšo gensko pestrost, ker pa tudi pri vseh matičarjih in gospodarskih družinah pustim zadostno število trotoev, je ta še precej večja. Tako ni nobene potrebe po vnosu matic iz oddaljenega kraja za osvežitev krvi. Tudi sicer je prostor,

Žledolom in škoda na stojišču panjev, 3. 2. 2014

na katerem čebelarim, kar precej naseljen s čebelami, to pa je še en dejavnik, ki povečuje gensko pestrost.

Zelo na grobo sem opisal moj način vzreje čebeljih družin z rojevimi matičniki. Z veseljem bom skušal najti odgovor na morebitna vprašanja o tem, vesel pa bom tudi morebitnih predlogov ali drugačnih rešitev.

P.S. Dan po svečnici, ko pišem ta članek, sem doživel žalostno usodo žledoloma. Podrto drevje mi je prevrnilo 14 panjev, nekaj je povsem uničenih. Tam, kjer so sati vsaj približno ostali v nakladah, pa so čebele preživele, kljub temu da so bile skoraj 24 ur izpostavljene negativnim temperaturam in ledenemu dežju. To je še en dokaz, da lahko v čebelji panj posežemo kadar koli, če je seveda potreba po tem utemeljena, kot je na primer pomanjkanje hrane ali njena neprimerna razporeditev. Bolje je izgubiti nekaj čebel kot celotno družino. ■

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1 – Dole pri Litiji

Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
- Ponujamo vam tudi matičnike črne barve za pridobivanje matičnega mlečka ali za vzrejo matic.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Henrik Zaletelj

Fužina 59, 1303 Zagradec

TEL.: 01/788 60 86, GSM: 041/775 333

E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

Vzrejamo matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

3. svetovni simpozij o ekološkem čebelarstvu

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Pojav varoze v čebeljih družinah konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja je čebelarje na neki način »izgnal iz raja«. Ko so spoznali, kaj lahko varoje povzročijo v čebeljih družinah, so začeli mrzlično iskati rešitve. Najprej so bili to sintetični akaricidi, ki smo jih uporabljali za zatiranje varoj in s katerimi to počnemo še dandanes. To so zelo stabilne lipofilne substance, ki se nalagajo v vosku, nekoliko manj pa tudi v medu in drugih čebeljih proizvodih. Poleg problema nevarnih ostankov se pri uporabi sintetičnih akaricidov pojavlja tudi problem odpornosti varoj na ta sredstva.

Iznajdljivi, ekološko ozavešeni čebelarji so zato razvili postopke zdravljenja čebeljih družin z organskimi kislinami (mravljinčna, mlečna, oksalna kislina). Te kisline imajo čebele že v svoji presnovi, in če jih pravilno uporabimo, nimamo težav zaradi njihovih ostankov v medu ali vosku. Pri zdravljenju čebel po tej metodi pa imamo več dela. Da bi bil uspeh zadovoljiv, je treba delati z veliko občutka in čebele predvsem podrobno opazovati.

V večini evropskih držav so s spodbujanjem novih sonaravnih standardov kakovosti medu in sonaravnega čebelarstva že zmanjšali ali popolnoma prepovedali uporabo sintetičnih akaricidov. Prav tako so čebelarški inštituti v Švici, Italiji in Nemčiji že v začetku prejšnjega desetletja predstavili alternativne rešitve zatiranja varoj z organskimi kislinami.

Za čim lažji prehod z uporabe sintetičnih akaricidov na organske kisline si prizadeva tudi svetovna čebelarška organizacija Apimondia. Prav zaradi tega je od 4. do 7. marca 2014 v italijanskem mestu Castel San Pietro Terme v pokrajini Emilia Romagna organizirala 3. svetovni simpozij o ekološkemu čebelarstvu. Posveta se je udeležilo več kot 200 strokovnjakov iz 39 držav. Cilj simpozija je bil odgovoriti na štiri vprašanja:

- po čem se ekološko čebelarstvo razlikuje od običajnih čebelarških praks;
- katere so pglavilne razlike pri zatiranju varoj v ekološkem čebelarstvu;
- ali so veljavna zakonodaja in postopki certificiranja za ekološko čebelarstvo ustrezni;
- kaj lahko v prihodnosti pričakujemo pri trženju ekoloških čebeljih proizvodov.

Prvi dan, pred uradnim delom simpozija, smo si udeleženci ogledali profesionalno čebelarstvo Ortolani. Gre za čebelarja, ki čebelarji s 600 čebeljimi družinami in svoje čebele prevaža po vsej Italiji. V prevozno čebelarjenje ga je po eni strani prisilila odločitev za ekološko čebelarstvo, po drugi pa veliki nasadi sadnih dreves, ki jih intenzivno škropijo s FFS, v bližini njegovega domovanja. Tako ima doma samo čebelarški obrat, v katerem so delavnica za izdelavo panjev, hladilnica za satje in prostor za točenje. Veliko zanimivejši je bil obisk polnilnice medu čebelarškega konzorcija Conapi, najpomembnejšega italijanskega polnilca ekološkega medu. Gre za konzorcij več kot 1.100 čebelarjev iz vse Italije, ki je bil za odkup in polnjenje medu ustanovljen pred nekaj več kot tridesetimi leti. Vsako leto od čebelarjev odkupijo več kot 2400 ton medu ter ga distribuirajo po vsej Evropi in tudi na Bližnji vzhod. Zanimivo je, da odkupijo kar 40 odstotkov medu ekološke pridelave in da zanj plačajo 15 odstotkov več kot za tistega brez ekološkega certifikata. O svojih odkupnih cenah sicer niso hoteli govoriti, vendar je cena medu v Italiji primerljiva s tistimi pri nas, med iz ekološke pridelave pa je v Italiji za približno 1 EUR dražji od medu brez ekološkega certifikata. V polnilnici smo si ogledali postopek dekristalizacije medu v vročih komorah, popolnoma avtomatizirano polnilno linijo, skladišče in seveda laboratorij, v katerem pred vstopom v proces polnjenja pregledajo vsak prispeli med.

Naslednja dva dneva smo po programu simpozija poslušali še predavanja o nekaterih drugih temah, in sicer o:

- ekološkem čebelarstvu v povezavi s kakovostjo okolja, GSO in čebeljo družino,
- zdravstvenem varstvu čebeljih družin v povezavi z varozo in s hudo gnilobo,

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

- prednostnih nalogah v ekološkem čebelarstvu, kot sta nova uredba in certificiranje,
- trženju ekoloških čebeljih pridelkov,
- ekološkem čebelarstvu kot izzivu in priložnosti za države v razvoju.

V okviru programa simpozija so bile predstavljene tudi dobre čebelarske prakse ekoloških čebelarjev, teh pa je v Italiji kar 12 odstotkov. Ti po večini čebelarijo v Dadant-Blattovih panjih in prisegajo na svojo avtohtono čebelo *Apis mellifera ligustica*. Podobno kot slovenski čebelarji imajo tudi tamkajšnji največ težav z varojami, s katerim bijejo še ostrejši boj kot mi v Sloveniji. Vzrok je italijanska čebela, ki nikoli ne preneha zalegati. Da izrabijo najustreznejši čas za uničevanje varoj – ko so te na čebelah – izvajajo apitehnični ukrep izolacije matice. Ko so družine brez zalege, varoje zatirajo s sredstvom Apibioxal, ki je izdelano na podlagi oksalne kisline. V obdobju po končani paši v italijanskih ekoloških čebelarstvih za zatiranje varoj po večini uporabljajo pripravke na podlagi timola. Da pri tem obstajajo tudi »izjeme«, smo se slušatelji simpozija lahko prepričali ob predstavitvi analize voska iz ekoloških čebelarstev, saj so v njem našli ostanke nam dobro znanih kumafosa, fluvalinata in rotenona.

Na simpoziju sem spoznal predstavnika podjetij Chemicals Laif in NOD Europe. Prvo izdeluje sredstvo za zatiranje varoj Apibioxal, drugo pa sredstvo MAQS, ki je izdelano na podlagi mravljinčne kisline. Beseda je dala besedo in prepričal sem ju, da se udeležita našega čebelarskega strokovnega posveta v Celju ter obe sredstvi predstavita tudi slovenskim čebelarjem.

Strokovna predavanja so mi še enkrat potrdila, da smo slovenski čebelarji, žal, preveč sramežljivi in da svojih uspešnih projektov ne znamo prikazati širši svetovni javnosti. Na simpoziju je bilo namreč veliko pozornosti namenjene projektom o kakovosti okolja, ohranjanju čebel, zatiranju varoj, skrbi za varno hrano – skratka, temam in projektom, ki jih pri nas izvajamo že leta, vendar zanje ne ve nihče zunaj naših meja.

Zadnji dan smo udeleženci simpozija obiskali najpomembnejši italijanski čebelarski sejem, tokrat že 31. Apimell. Gre za podoben sejem, kakršen je naš ApiSlovenija v Celju, s to razliko, da je ponudba na sejmu usmerjena v tehnologijo, ki jo uporabljajo v Italiji – to je v čebelarjenju v DB-panjih. Kljub temu sejem obišče veliko obiskovalcev iz tujine, saj sem srečal kar nekaj čebelarskih kolegov iz Hrvaške, Češke in Slovaške. Da gredo italijanski čebelarji v korak s časom, priča tudi podatek, da je bila večina panjev, ki so jih ponujali na sejmu, izdelana iz stirodurja. Kot zanimivost naj povem, da je bila sejemska cena 7-satnega prašilčka iz stirodurja 15 EUR, samo dopoldne pa so jih prodali poln vlačilec, ki jih je pripeljal iz Turčije.

Na koncu naj napovem, da bo prihodnji razvoj ekološkega čebelarjenja odvisen predvsem od razvoja trženja. Zaradi vse večje ozaveščenosti prebivalstva lahko v prihodnje pričakujemo povečano povpraševanje po ekološko pridelanih čebeljih pridelkih, s tem pa seveda tudi višjo ceno tovrstnih čebeljih pridelkov, saj je pri tej vrsti čebelarjenja višja tudi cena vhodnih surovin. ■

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE

Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Junija so panji prepolni čebel

Andreja Smrdelj – Bošamarin, andreja.smrdelj@guest.arnes.si

Narejenci

Žal je bila letošnja akacijeva paša na Obali in na Goriškem vsaj deset dni prezgodnja. Hladno vreme, burja in dež čebelam na Obali niso dovolili, da bi kar najbolje izrabile ponujeno pašo. Pred našo šolo je tudi lipa vzcvetela že maja, junija pa bo še po vsej Sloveniji. Čebelarji pa upamo, da bo medila izdatneje kot akacija. Na območjih, ki jih je februarja prizadel žled, bo cvetenje gotovo okrnjeno. Skoraj sočasno bo cvetel tudi pravi kostanj, vendar tega na Obali, žal, nimamo veliko. Bo pa zato vse poletje cvetela sivka ter poleg čebel privabljala tudi čmrclje.

V prejšnjem prispevku sem opisala, kako z rojevimi matičniki naredim novo družino ali vzredim matico. Taka matica bo junija že oprášena. Kot sem opazila, se lahko zgodi, da matica, ki zalega prvič, zalega neoplojena jajčeca ali celo po dve jajčeci v eno celico, kot da bi bila nerodna. Če ji dam še kak teden časa, bom skoraj gotovo opazila, da je matica čisto normalna in da lepo zalega. Če menim, da je trotočka, ni treba ukrepati takoj. Če se mi tak sum potrdi, družino ometem približno 100 metrov stran od čebelnjaka in panj zaprem. Čebele si bodo izprosile vstop v druge panje, matica trotočka pa bo ostala zunaj. Matico, ki lepo zalega, pripravim za novo gospodarsko družino za prihodnjo sezono.

Po navadi so junija panji prepolni čebel. Zelo dobro lahko izrabimo pašo tudi tako, da gospodarski družini neposredno pred pašo odvezamemo zalego, saj se bodo tako tudi mlade čebele usmerile v nabiranje medicine in ne v nego zalege. Novo družino dobimo, če to zalego dodamo pripravljeni mladi oprášeni matici v prašilčku ali panju. Če matic nimamo, lahko v pet- ali sedemsatni prašilček vstavimo vsaj tri sate zalege s čebelami ter dva sata z medom in cvetnim prahom. Vsaj na enem satu naj bodo jajčeca, iz katerih bodo čebele povlekly matičnike. Da bo matičnik lepo sezidan, lahko na spodnjem delu sata odrežemo del satovja, če so jajčeca takoj nad odrezanim delom. Prašilček pregledamo čez nekaj več kot mesec dni, da ugotovimo, ali matica zalega.

Ometenci

Če paše ne pričakujem več, si ob zadnjem točenju pripravim ometence. Vsaj dva kilograma čebel iz ometalnika vsujem v lovnik rojev, ki sem ga iz-

delala iz rešetka-stega pisarniškega kovinskega koša za smeti. Koš pokrijem, čebele pa tako kot roje popršim s 15-odstotno mlečno kislino in jih za eno noč postavim v hladno klet. Če imam približno dva

Predelan pisarniški koš za lovljenje rojev

popršim petkrat oziroma toliko, da so čebele samo orošene in ne mokre. Zato je pomembno, da pršilnik prši zelo drobne kapljice. Ometencu dodam kupljeno ali vnaprej pripravljeno oprášeno matico v matičnici. Naslednji dan družino naselim v panj s satovjem in nekaj hrane ter jo ob večerih krmim.

Pred vrati je poletje

Prvi generaciji trotoč moramo omogočiti življenje predvsem maja, saj se družina predvsem zaradi prijetnega ravnovesja družinskih članov razvija občutno hitreje. V tem mesecu bomo vstavljali gradilnike za trotočino, v katero se bodo ujele številne varoje. Ko bo trotovska zalega pokrita, jo bomo odrezali in v sončnem talilniku pretalili v neoporečen vosek. Za ta namen sem si izdelala več polovičnih AŽ-satnikov. Pri izdelavi polovičk moramo računati na debelino dveh vmesnih letvic, saj sta satnika nekoliko manjša

Polovični AŽ-sati s trotočino

od polovice AŽ-satnika. Pomembno je, da skupaj sestavljata točno dolžino AŽ-satnika. Eno polovičko zažičim in vtrem pol satnice za čebeljo zalego, drugo polovičko pa pustim prazno. Polovički spojim s sponomi, ki jih za ta namen prodajajo v čebelarstvih trgovinah. Ker družina potrebuje za pokritje trotovske zalege nekaj več kot dva tedna, ji lahko še pred tem vstavim nov gradilnik, v katerega se bodo z zamikom enega tedna ujele nove varoje. Če ne bi imela polovičk, bi gradilnika zasedala dve od desetih mest v panju, tako pa polovički zasedeta le eno mesto. Ker na koncu poletja gradilnikov ne potrebujemo več, lahko preostale polovičke s čebeljo zalego združimo, tiste z medom pa iztočimo.

Ves čas skrbimo, da bodo imele čebele svežo vodo. Če so panji izpostavljeni žgočemu soncu, poskrbimo za naravno senco, tako da v bližini zasadimo plezalko ali trto.

Junija doseže število čebel v panju vrhunec. Po sončnem solsticiju, torej po 21. juniju, ko se začne dan krajšati, bomo pred panji opazili številne mrtve trote. Čebele jih preženejo iz panjev, saj čutijo, da gre sezona h koncu. Zgodi se tudi, da zaradi starosti

Letos se je lipa pred našo šolo odprla že 20. maja

odmre prva generacija pašnih čebel, številne mrtvice pred panji pa nam lahko vzbudijo sum zastrupitve.

Takoj po končani poletni paši zatiramo varoje po navodilih veterinarske službe. Sama pred zatiranjem namažem testno rešetko z vazelinom, tako da se odpadle varoje prilepijo na dno in se ne morejo vrniti v zalego. ■

Slaba sezona ogroža pristnost medu

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Narava tudi letos ni prav nič naklonjena čebelam in čebelarjem. Namesto da bi bilo za nami vsaj eno točenje, so tehnice vztrajno kazale negativni donos. Čebele v naravi niso našle dovolj hrane niti za svoje potrebe. Krmljenje čebel je bila verjetno nujna po vsej Sloveniji, vendar previdnost pri tem nikakor ni odveč. Čezmerno krmljenje čebel pred morebitno pašo lahko neposredno vpliva na pristnost medu. Čeprav je to odvisno od krme, je v določenih primerih dovolj že vsebnost odstotka predelane sladkorne raztopine v medu in med je označen kot ponaredek. **V medu nikakor ne sme biti predelane sladkorne krme za čebele!**

Pristnost medu ogroža tudi premeščanje satov zalege, ki vsebujejo tudi vence krme za čebele, iz plodišča v medišče. Če bomo v plodišče premestili sate s predelane sladkorno raztopino (ob krmljenju je možnost za to velika) ter jih pri naslednjem točenju iztočili, bomo prav tako tvegali, da med ne bo pristen. Sate, za katere obstaja možnost, da vsebujejo predelano sladkorno raztopino, označite in jih NE točite! Previdnost ni odveč niti ob točenju. Pokrite celice »medu« z vbočenimi pokrovc, ki jih je težko

odkriti, so po vsej verjetnosti posledica lanske bere, ki je lahko tudi zimska krma za čebele. **Pred začetkom paše je treba medišča izprazniti!** Iz medišč odstranimo sate, ki lahko vsebujejo krmo za čebele. Krmo bodisi iztočimo ali pa te sate pospravimo v skladišče za narejence.

Vsekakor je čebelarjeva naloga, da skrbi za preživetje čebeljih družin in da jih ustrezno nakrmi, vendar je njegova naloga tudi to, da ohrani kakovost medu. **Nepristen med NI MED in ne sodi v prodajo.** Zavedati se moramo, da samo en vzorec nepristnega slovenskega medu na tržišču omadežuje celotno slovensko čebelarstvo. Če ste letos že točili, pomislite, ali ste naredili vse, da v medu ni predelane sladkorne raztopine. Če za to obstaja najmanjša možnost, je med pred prodajo bolje oddati v kontrolni pregled.

Ker ugotavljanje, koliko hrane zadošča za preživetje in razvoj čebelje družine, ni preprosto, čebelarjem svetujem, da za pomoč poprosijo tudi svetovalce Javne svetovalne službe v čebelarstvu ali kakega izkušenega čebelarja. ■

Veterinarski nasveti za junij – »vampirске« varoje že na pohodu

Mira Jenko Rogelj*, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si

Zaradi tople zime je aktivno zaleganje v čebeljih družinah nenehno in hitro napredovalo. Ob pogostih izletih ob otoplitvah smo zaskrbljeno opazovali povečano dejavnost delavk, saj smo se bali posledic. Sredi cvetočega maja nam vreme vse pogostejše nagaja. Hladna deževna obdobja od druge polovice aprila do sredine maja je spremljal sneg skoraj do nižin. Številni izleti čebel so se zato končali z neuspešno vrnitvijo v njihove panje. Precejšnji deli zalege na obrobju gnezda so zaradi prezgodnje širitve prostora ostali brez ustrezne toplote.

Povečana navzočnost kužnih klic posameznih bolezni zalege povzroči izbruh bolezni najprej pri neoskrbovani zalegi. Zgodaj spomladi nas je že prese-netilo nekaj primerov hude gnilobe čebelje zalege. Poleg klasične prehlajene zalege smo našli tudi zgodnje pojave mešičkaste zalege. Za odstranitev ugotovljenih povzročiteljev bolezni je v nadaljevanju čebelarjenja najpomembneje izvajati že velikokrat opisana navodila za razkužitev čebelarstva in zagotoviti optimalne razmere za vzrejo družin.

Posledice podnebnih sprememb se pri naši avtohtoni vegetaciji vse pogostejše kažejo kot manj zanesljivo medenje. Zaradi hitro se spreminjajočih obdobj z visokimi nihanji temperature, zlasti med intenzivnim razvojem zalege, se v zadnjih letih pojavlja nezadostna oskrba čebel. Kljub polnemu cvetenju sadnega drevja in grmičevja so letos čebele v večjem

delu države **trpele za lakoto**. Bolj ali manj brezpašno obdobje se od aprila podaljšuje celo v junij.

Družine, ki junija ne bodo primerno oskrbljene s kakovostno hrano, ne bodo mogle ustvariti primerne podlage za začetek poznopoletne priprave na uspešno prezimovanje. Ker vam najustreznejša navodila za zadovoljitev osnovnih potreb čebeljih družin v določenem obdobju lahko poda območni terenski svetovalec JSSČ, ki najbolje pozna celostno razmere na vašem območju, zavrtite telefonsko številko najbližjega svetovalca in se dogovorite za njegov obisk.

Marsikje povzročajo preglavice tudi **ropanja**, in to ne samo med družinami, ampak tudi med posameznimi stojišči. To je lahko zelo nevarno za ohranitev zdravja čebel na posameznem območju, še posebej, ker ob pregledih v zaprtih kužnih krogih dobivamo zapoznele informacije o zimskem propadu čebeljih družin in o tem, da so jih čebelarji zgodaj spomladi nadomestili z novimi družinami, ki so jih po večini kupili **brez potrdil o zdravstvenem stanju**. Med temi družinami so bile, žal, tudi obolele za **hudo gnilobo čebelje zalege**.

S podobno hitrostjo kot čebelje družine se letos razvijajo tudi **varoje**. Ob aprilskih preiskavah prvih vzorcev pokrite trotovske zalege na posameznih stojiščih je bila že potrjena prekoračitev praga škodljivosti. Zato čebelarje opozarjamo na izvajanje temeljnih korakov pri nadzoru družin, na podlagi katerih bodo prepoznali nujnost junijskega ukrepanja proti varojam. Previsoka začetna populacija varoj pri nekaterih izzumljenih družinah je že v sredini maja povzročila predčasno umiranje poškodovanih čebel. ■

* mag., dr. vet. med., Nacionalni veterinarski inštitut, enota Kranj, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani

Preglednica: Nadzorovanje in obvladovanje varoje v čebeljih družinah

Metoda	Alarm junija	Prva pomoč
Opazovanje čebel pred žrelom	apatične, poškodovane čebele z nekoordiniranim gibanjem	– glede zatiranja je treba poiskati pomoč pri veterinarski službi NVI, – glede izvedbe biotehničnih ukrepov je treba pomoč poiskati pri terenskem svetovalcu JSSČ.
Pregled najmanj 100 trotovskih ličink z vijoličnimi očmi	≥ 4 varoje / 100 ličink	
Varoje, opažene na mladih čebelah v gnezdu	≥ 1% okužba	
Ugotavljanje naravno odmrlih varoj v drobirju	≥ 3 varoje / dan	
Junija nujno interventno zatiramo varoje samo v družinah, v katerih je ogroženost čebel alarmantna.		

Rezultati 37. državnega tekmovanja in srečanja mladih čebelarjev – Velike Lašče 2014

Rezultati nižje stopnje

Priznanje	Število točk
zlati priznanje	29 do 30 točk
srebrno priznanje	26 do 28 točk
bronasto priznanje	23 do 25 točk
priznanje o udeležbi	do 22 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
30	Daša Žoher, Karla Maček	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
30	Gal Povsod, Miha Polanšek	Marija Šepul	ČD Črna na Koroškem
30	Jure Kolar, Melisa Maur	Karlo Bičanič	OŠ Hrastnik
30	Karin Poljanšek, Lana Šumi	Helena Cilenšek	OŠ Frana Saleškega Finžgarja Lesce
30	Maša Čevna, Tinkara Torkar	Helena Cilenšek	OŠ Frana Saleškega Finžgarja Lesce
30	Ana Sojer, Maj Šivic	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar Ljubljana
30	Jure Tojnko, Peter Mansutti	Andrej Jernej	OŠ Slivnica pri Celju
30	Urška Hudak, Vid Hudak	Zlatko Lakner	ČD Ob Kolpi in Lahinji
30	Anja Purnat, Matija Marolt	Marko Purnat	ČD Janeza Golčnika Mozirje
30	Matic Gosak, Luka Kričej	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
30	Aljaž Rihter, Andrej Hartman	Blaž Lovrič	POŠ Gradišče na Kozjaku
30	Jakob Račič, Maj Novak Malečkar	Daniela Zalokar	OŠ/ČD Leskovec pri Krškem
30	Brin Lipovž, Matic Žarn	Daniela Zalokar	OŠ/ČD Leskovec pri Krškem
30	Simon Zgonc, Urban Erzar Frantar	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerklje
30	Domen Kozmus, Gašper Kokot	Peter Kozmus	OŠ Lesično/ČD Podčetrtek
30	Jasmina Andrejc, Nuša Grobelnik	Alenka Požarnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu – POŠ Šmiklavž
30	Andraž Ban, Taja Habjan Mavretič	Marjan Koderman	OŠ Dob
30	Oka Bizjak, Teja Habjan Mavretič	Marjan Koderman	OŠ Dob
29	Lia Zorko, Živa Bratkovič	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
29	Andraž Dimc, Žak Može	Vladimir Fajdiga	OŠ Miroslava Vilharja Postojna
29	Aljaž Kerlatec, Luka Milost	Vladimir Fajdiga	OŠ Miroslava Vilharja Postojna
29	Ema Dedič, Jure Hojkar	Brane Kozinc	ČD Radovljica
29	Barbara Klinar, Ruby Čop	Helena Cilenšek	OŠ Frana Saleškega Finžgarja Lesce
29	Klemen Šela, Matej Petrovič	Norbert Jedlovčnik	OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava
29	Aleksander Špes	Norbert Jedlovčnik	OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava
29	Julija Letnik, Lara Trojner	Ivanka Lorenčič	OŠ Sveta Ana
29	Jerneja Lapajne, Nika Šmic	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar Ljubljana
29	Beti Kočet, Lenart Oprčkal	Andrej Jernej	POŠ Socka
29	Jaka Kočet	Andrej Jernej	POŠ Socka
29	Luka Voga, Žan Debeleč	Andrej Jernej	OŠ Slivnica pri Celju
29	Ana Šmerc, Veronika Horjak	Andrej Jernej	POŠ Šentrupert
29	Oskar Rosc, Tjaša Matko	Marko Purnat	ČD Janeza Golčnika Mozirje
29	Vesna Pikelj, Žiga Božič	Jože Pikelj, Sanja Šikovec	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
29	Eli Gorenc, Žiga Božič	Jože Cemič	ČD Raka
29	Matic Torkar, Manca Omerza	Jože Friderik Mali, Jana Dubravica	OŠ Simona Jenka Kranj – POŠ Goriče
29	Miha Cep, Tjaša Podgoršek	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
29	Mihael Bogdan, Urška Rižnar	Nataša Horvatič	OŠ Stročja vas
29	Nika Nardin, Tilen Fink	Miha Potočar	OŠ Dolenjske Toplice
29	Gregor Bučar, Peter Pršina	Miha Potočar	OŠ Dolenjske Toplice
29	Blaž Gril, Matej Kerlatec	Vladimir Fajdiga	ČD Postojna
29	Eva Podgornik, Sara Kavčič	Bogdan Bone	OŠ Dobravljje
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
28	Brina Lipnik, Katarina Grilj	Alojz Lipnik	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica pri Mariboru
28	Alina Slatinek, Maša Kaker	Marija Šepul	ČD Črna na Koroškem
28	Hana Vukalič, Nina Grošelj	Brane Kozinc	ČD Radovljica
28	Aljaž Strnad, Žak Gradišar	Brane Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
28	Miha Janc, Žan Škoda	Andrej Kozinc	OŠ Boštanj
28	Kaja Senegačnik, Tamara Pinter	Andrej Jernej	OŠ Frankolovo
28	Eva Tojnko, Maruša Žerjav	Andrej Jernej	OŠ Frankolovo
28	Deja Mešl, Lara Felicijan	Andrej Jernej	OŠ Dobrna
28	Gregor Oblonšek, Jaka Zupaneč	Andrej Jernej	OŠ Vojnik
28	Gregor Mansutti	Andrej Jernej	OŠ Slivnica pri Celju
28	Kristina Metez, Nika Mravinec	Zlatko Lakner	ČD Ob Kolpi in Lahinji
28	Patricija Selakovič, Urška Ana Horvat	Zlatko Lakner	ČD Ob Kolpi in Lahinji

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV

28	Ema Šolar, Jure Šantej	Anton Krivec	OŠ Primoža Trubarja Laško
28	Staš Jelenko, Vitan Strmcnik	Pavel Praper	OŠ Mežica/ČD Mežica
28	Gaja Pekošak, Jure Kozmus	Peter Kozmus	OŠ Lesično/ČD Podčetrtek
28	Nejc Šimec, Tilen Hudelja	Jožica Medvešek Grobovšek	OŠ Komandanta Staneta Dragatuš
28	Jan Adamič, Kristjan Kofalt	Darja Bremec	OŠ Belokranjskega odreda Semič
28	Zala Brulc, Žan Vranešič	Darja Bremec	OŠ Belokranjskega odreda Semič
27	Nika Kamnik, Žana Žohar	Marija Šepul	ČD Črna na Koroškem
27	Barbara Dvorsak, Katja Ornik	Ivanka Lorenčič	OŠ Sveta Ana
27	Gašper Jurca, Patric Pažun	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar Ljubljana
27	Maša Štante, Pia Strmečki	Andrej Jernej	OŠ Frankolovo
27	Urša Duhanic, Žan Šešet	Jože Cemič	ČD Raka
27	Maja Benko, Valentina Karičnik	Alenka Cör	OŠ Puconci
27	Aljaž Krakar, Maksimilian Malenšek	Miha Potočar	OŠ Dolenjske Toplice
27	Patrik Jurič, Peter Glavač Vesel	Ivan Sopotnik	ČD Zagorje ob Savi
27	Luka Filipič, Tilen Miha Šoštarčič	Nada Mesarič	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer
27	Brina Stajanko, Nuša Močenik	Nada Mesarič	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer
27	Mark Velcl, Miha Polc	Alenka Požarnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu – POŠ Šmiklavž
27	Blažka Rupčić, Špela Hriberšek	Alenka Požarnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu – POŠ Šmiklavž
27	Ian Kobal, Nejc Petre	Bogdan Bone	OŠ Dobravlj
27	Nalu Muhič	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar Ljubljana
26	Hana Rozoničnik, Lana Hudolin Pirc	Branka Nareks	OŠ Nazarje
26	Katarina Planinc, Tit Kvenderc	Mirela Zalokar	OŠ Koprivnica
26	Blaž Potočan, Filip Horvat	Andrej Jernej	OŠ Vojnik
26	Eva Horvat, Nika Golec	Andrej Jernej	OŠ Hruševce
26	Klavdija Romih, Sara Grobovšek	Andrej Jernej	OŠ Ponikva
26	Marko Hlebec, Zarja Berk	Mira Svilokoš Vukolič	ČD Šentrupert
26	Dominik Pušavec, Gregor Kos	Viljem Kavčnik	OŠ Šenčur
26	Neja Bizjak, Tadej Dolinar	Viljem Kavčnik	OŠ Šenčur
26	Aleks Mišič, Urban Pulko	Anica Toplak	OŠ Korena/ČD Pobrežje Duplek
26	Mojca Korošec, Suzana Žugman	Anica Toplak	OŠ Korena/ČD Pobrežje Duplek
26	Aljaž Pajk, Neja Ljutič	Anton Krivec	OŠ Primoža Trubarja Laško
26	Nika Kuhar, Teja Sapač	Alenka Cör	OŠ Puconci
26	Naja Novak, Zala Felkner	Olga in Janez Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
26	Birk Srebotnjak, David Švikart	Olga in Janez Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
26	Uroš Vujič, Val Torkar	Jože Friderik Mali, Jana Dubravica	OŠ Simona Jenka Kranj – POŠ Goriče
26	Sara Petrič, Sara Steinbacher	Boris Kojc	OŠ Lovrenc na Pohorju
26	Tim Vipavec, Žiga Bahorič	Darja Bremec	OŠ Belokranjskega odreda Semič

BRONASTO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
25	Ema Tancoš, Mihaela Lajh	Damjan Šimenko	ČD Juršinci
25	Ana Marija Lobnik, Tjaša Rajtmajer	Alojz Lipnik	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica pri Mariboru
25	Amanda Kaučič Rajšp, Tevž Starovasnik	Slavica Trstenjak	OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova
25	Rok Novak, Valerij Kadilnik	Andrej Kozinc	OŠ Boštanj
25	Jernej Počivalnik	Andrej Jernej	OŠ Dobrna
25	Hana Romih, Tjaša Grošek	Andrej Jernej	OŠ Ponikva
25	Pia Privšek, Simona Kristanšek	Andrej Jernej	POŠ Šentrupert
25	Aljaž Vuga, Nikita Viktorija Plevel	Jože Boštjančič	OŠ Mengeš
25	Domen Požar, Vid Penko	Ennio Del Piero	OŠ Pivka
25	Lotty Ajtnik, Nal Raško	Olga in Janez Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
25	Erik Bržan, Klemen Bržan	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani/OČD Koper
24	Anja Čuš, Petra Gabrovec	Damjan Šimenko	ČD Juršinci
24	Aleks Kozar, Alen Kozar	Slavica Trstenjak	OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova
24	Hanna Županec, Klara Županc	Viljem Kavčnik	POŠ Trboje
24	Andraž Praprotnik, Rok Meglič	Vinko Perne	POŠ Lom pod Storžičem
24	Lin Maselj, Maj Kos	Jože Pikelj, Sanja Šikovec	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
24	Klemen Štefič, Sean Kričej	Pavel Praper	OŠ Mežica/ČD Mežica
24	Matjaž Karanovič, Peter Vidmar	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani/OČD Koper
24	Jakob Murn, Matic Hočevnar	Miha Potočar	OŠ Žužemberk – POŠ Dvor
24	Luka Potnik, Tomaž Marčič	Franci Žvikart	ČD Slovenske Konjice
23	Jerca Vereš, Nina Borak	Viljem Kavčnik	POŠ Trboje
23	Maks Mašič, Matic Torkar	Ennio Del Piero	OŠ Pivka
23	Rok Može, Tilen Gnidovec	Miha Potočar	OŠ Žužemberk
23	Anita Agović, Ella Buljubašič	Ivan Sopotnik	ČD Zagorje ob Savi

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
22	Jure Kocjančič, Matic Kaps	Miha Potočar	OŠ Žužemberk – POŠ Dvor
22	Kaja Tisa Janžekovič, Zala Valec	Jakob Madjar, Klavdija Celec	ČD Rogasovci
21	Domen Šuperger, Teo Golob	Milan Mernik	ČD Loče
20	Blaž Dragan, Žan Pucelj	Miroslav Horvat	ČD Trebelno – Mokronog
17	Mitja Ameršek	Mirela Zalokar	OŠ Koprivnica
13	Kujtim Kabashi, Tim Eling	Viljem Kavčnik	POŠ Trboje

Rezultati srednje stopnje

Priznanje	Število točk
zlato priznanje	38 do 40 točk
srebrno priznanje	34 do 37 točk
bronasto priznanje	30 do 33 točk
priznanje o udeležbi	do 29 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
40	Alen Fuks, Kaja Pogorevc	Polonca Krašovec, Jure Tasič	OŠ Mislinja
40	Anže Vaupotič, Marko Kričej	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
40	Asej Fras Pečlin, Miha Gosak	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
39	Amadej Hudolin Pirc, Eva Horvat	Branka Nareks	OŠ Nazarje
39	Ajda Lipnik, Anemarije Hraš	Alojz Lipnik	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica pri Mariboru
39	Ivan Ožbej Zorko, Nik Javornik	Blaž Lovrič	POŠ Gradišče na Kozjaku
39	Danijel Planinšek	Jože Boštjančič	OŠ Mengeš
39	Tilen Kolar, Tim Žnidarič	Ivan Laura	OŠ Gorišnica
39	Gašper Letnar, Živa Letnar	Daniela Zalokar	OŠ/ČD Leskovec pri Krškem
39	Lea Hul, Nuša Šeruga	Alenka Čor	OŠ Puconci
39	Blaž Zamernik, Nejc Funtek	Jože Kumer	OŠ Blaža Arniča Luče
39	Blaž Pečarič, Domen Kočever	Jožef Veselič	OŠ Metlika
39	Andraž Brečko, Lana Lesnika	Peter Kozmus	OŠ Lesično/ČD Podčetrtek
39	Alen Kandare, Martin Makar	Anton Truden	OŠ Heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu
38	Irenej Tornič	Vladimir Fajdiga	ČD Postojna
38	Dejan Češnovar, Žan Dobrovnik	Daniela Zalokar	OŠ/ČD Leskovec pri Krškem
38	Neja Kokot, Pia Šuklje	Jožef Veselič	OŠ Metlika
38	Aljaž Hari, Simon Kerndl	Jože Matavž	ČD Peter Dajnko Gornja Radgona
38	Jaka Kozar, Žan Sever	Nada Mesarič	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer
38	Ana Štajdohar, Nastja Saje	Jožica Medvešek Grobovšek	OŠ Komandanta Staneta Dragatuš
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
37	Laura Milar, Tjaša Virant	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
37	Zala Preskar, Zarja Zidarič Petrovič	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
37	Maša Grošelj, Vid Slapničar	Brane Kozinc	ČD Radovljica
37	Ana Marija Gole, Marija Krnc	Mira Svilkoski Vukolič	ČD Šentrupert
37	Ajda Kostevc, Tanja Belej	Branko Mešel	OŠ Primož Trubar – POŠ Debro
37	Krištof Kepic, Marcel Kepic	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerklje
37	Antonija Kodrič, Nika Korez	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
37	Aljaž Potočnik, Jošt Vedlin	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
37	Katja Markovič, Nastja Kraner	Jože Matavž	ČD Peter Dajnko Gornja Radgona
37	Tjaša Šabeder, Taja Karba	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
37	Tim Gregorčič, Urban Oštir	Miroslav Horvat	ČD Trebelno - Mokronog
36	Blaž Pečenik, Nejc Kejžar	Irena Tarkuš Trikič	OŠ Sladki Vrh
36	Blaž Kitek, Eva Krebl	Polonca Krašovec, Jure Tasič	OŠ Mislinja
36	Anže Dolinar, Jan Remic	Viljem Kavčnik	OŠ Šenčur
36	Ana Razpotnik, Rebeka Pogačar	Jože Pikelj, Martina Makar	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
36	Eva Bratuša, Tine Koritnik	Dejan Peklarič	OŠ Janka Padežnika Maribor
35	Maks Pinterič, Nik Pribožič	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
35	Endrina Varga, Melani Horvat	Suzana Kovač	Dvojezična OŠ Prosenjakovci
35	Andraž Požar, Luka Dekleva	Ennio Del Piero	OŠ Pivka
35	Anja Rebolj, Tjaša Dolšina	Jože Pikelj, Martina Makar	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
34	Martina Žmavc, Sara Breznik	Irena Tarkuš Trikič	OŠ Sladki Vrh
34	Gregor Pajič, Tin Bantan	Karlo Bičanič	OŠ Hrastrnik
34	Jurij Poberžnik, Matic Tasič	Polonca Krašovec, Jure Tasič	OŠ Mislinja
34	Martin Perne, Uroš Meglič	Vinko Perne	POŠ Lom pod Storžičem
34	Ana Steinbacher, Urban Kačič	Boris Kojc	OŠ Lovrenc na Pohorju
34	Nastja Kozel, Tamara Pšeničnik	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
34	Sara Šuklje, Toni Nemanič	Jožef Veselič	OŠ Metlika
34	Aljaž Hajdinjak, Urban Dresler	Jože Matavž	ČD Peter Dajnko Gornja Radgona
34	Mihael Kolbl, Niko Potočnik	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
34	Matej Melanšek, Matjaž Pongrac	Ismet Čenanović	ČD Peter Močnik Studenci Pekre
34	David Pucelj, Tilen Pucelj	Anton Truden	OŠ Heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu
34	Maja Pongrac, Neža Perger	Dejan Peklarič	OŠ Janka Padežnika Maribor
34	Luka Oražem, Sandra Kirbiš	Marjan Koderman	OŠ Dob
34	Jakob Honobar, Perina Slapnik	Franci Žvikart	ČD Slovenske Konjice
34	Tine Nusdorfer, Urban Slokar	Bogdan Bone	OŠ Dobravlje
34	Kevin Knedl, Marko Simonič	Ivanka Lorenčič	OŠ Sveta Ana
BRONASTO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
33	Branko Orel, Helena Orel	Branka Nareks	OŠ Nazarje

33	Jernej Dužnik, Nik Doles	Vladimir Fajdiga	OŠ Miroslava Vilharja Postojna
33	Sara Poropatič, Zala Kovač	Jože Pikelj, Martina Mlakar	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
33	Karmen Mihalič, Nuša Čolík	Jakob Madjar, Klavdija Celec	ČD Rogašovci
33	Sara Zrim, Tjaša Turha	Jakob Madjar, Klavdija Celec	ČD Rogašovci
33	Blaž Dani, Nejc Fartek	Jože Kuhar	POŠ Bodonci
32	Antonia Babič, Saša Zepan	Branko Mešel	OŠ Primož Trubar - POŠ Debro
32	Jakob Pulko, Sara Mišič	Anica Toplak	OŠ Korena/ČD Pobrežje Duplek
32	Jaka Rupnik, Marko Vodišek	Anton Krivec	OŠ Antona Aškerca Rimske Toplice
32	Dejan Ploj, Janja Hari	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
32	Anamarija Rožman, Kaja Metež	Jožica Medvešek Grobovšek	OŠ Komandanta Staneta Dragatuš
31	Anja Voroš, Chiara Franceska Kalamar	Suzana Kovač	Dvojezična OŠ Prosenjakovci
31	Matej Lovenjak Marič, Timi Poredoš	Jože Kuhar	POŠ Bodonci
30	David Kučan, Marina Trajber	Suzana Kovač	Dvojezična OŠ Prosenjakovci
30	Jaka Krivic	Miroslav Horvat	ČD Trebelno - Mokronog
30	Nejc Bagari, Tomi Šinko	Jože Kuhar	POŠ Bodonci

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
29	Emilija Varga, Lana Dolinar	Suzana Kovač	Dvojezična OŠ Prosenjakovci
29	Aljoša Habjanič, Marko Pintarič	Štefan Štemen	OŠ Beltinci
29	Nika Kumpersčak, Vita Karoli	Štefan Štemen	OŠ Beltinci
28	Andraž Nemec, Matic Knez	Anton Krivec	OŠ Antona Aškerca Rimske Toplice

Rezultati višje stopnje

Priznanje	Število točk
zlato priznanje	48 do 50 točk
srebrno priznanje	43 do 47 točk
bronasto priznanje	38 do 42 točk
priznanje o udeležbi	do 37 točk

ZLATO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
49	Barbara Pacek, Sebastjan Pacek	Marko Hrastelj	Grm Novo mesto - Center bioteūike in turizma
48	Matic Kimovec, Meta Ferlan	Damijan Kimovec	ČD Šenčur
48	Domen Štamic, Matej Krašovec	Andrej Jernej	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje

SREBRNO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
47	Timotej Kreft, Žiga Mežnar	Tomaž Lesnjak	OŠ Bratov Letonja Šmartno ob Paki
46	Domen Mali	Vinko Perne	POŠ Lom pod Storžičem
46	Manca Stupan, Tamara Mlakar	Milka Bedenik	Bioteūiška šola Maribor
46	Domen Žnidaršič, Loti Gorenc	Jože Cemič	ČD Raka
46	Gregor Marolt, Tadeja Virant	Brane Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
45	Ana Brdnik, Gašper Dušič	Marko Hrastelj	Grm Novo mesto - Center bioteūike in turizma
45	Leon Rebersak, Urban Plahuta	Andrej Jernej	Šolski center Šentjur
45	David Belaj, Rok Silc	Brane Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
44	Jan Primožič Zver	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani/OČD Koper
44	Matej Erjavec, Zlatka Podgoršek	Tatjana Vedlin	ČD Majšperk
43	Matjaž Ajster, Tinkara Zalokar	Daniela Zalokar	OŠ/ČD Leskovec pri Krškem

BRONASTO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
41	Aljaž Jesenek, Aljaž Kušter	Milka Bedenik	Bioteūiška šola Maribor
40	Katja Kadinlik, Mihaela Kadinlik	Milka Bedenik	Bioteūiška šola Maribor
38	Jan Jamnik, Stanislav Polanec	Gorazd Potisk	Šolski center Maribor

PRIZNANJE O UDELEŽBI NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole / društva
36	Gašper Cimerman	Marko Hrastelj	Grm Novo mesto - Center bioteūike in turizma
36	Aljaž Rajtmajer	Gorazd Potisk	Šolski center Maribor

Nižja težavnostna stopnja

Srednja težavnostna stopnja

Preiskava medu na spore hude gnilobe čebelje zalege

Anita Vraničar Novak*, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si

Huda gniloba čebelje zalege (HGČZ) je nevarna in trdovratna kužna bolezen zalege. Bolezen povzroča bakterija *Paenibacillus larvae*, ki v naravi ob neugodnih razmerah za njeno vegetativno obliko ustvarja zelo odporne spore. V okuženih čebeljih družinah povzroča veliko gospodarsko škodo. V Sloveniji je bolezen stalno navzoča in zahteva izvajanje strogih veterinarsko-sanitarnih ukrepov (zatiranje določa zakon).

Bolezen se širi s prenašanjem spor. V okuženi celici je do dve milijardi spor, predmete, živali in ljudi pa okuži vsak najmanjši stik z gnilo ličinko. Iz panja v panj bolezen največkrat prenaša čebelar sam s čebelarским priborom ali z okuženim satjem (pregledi čebeljih družin, delanje narejencev, dodajanje hrane v satih, točenje medu itd.) Iz čebelnjaka v čebelnjak oz. iz kraja v kraj se bolezen prenaša s prevozom čebel na pašo, z nakupom okuženih čebeljih družin, starih nerazkuženih panjev, ropanjem močnih čebeljih družin v šibkejših družinah, ometanjem rojev neznanega izvora itd.

Na bolezen posumimo, če v panju najdemo presledkasto zalego z rjavo vlecljivo vsebino.

Sum bolezni je treba prijaviti območnemu veterinarju NVI, ta pa bo opravil klinični pregled čebeljih družin in odredil ukrepe. Za uničene čebelje družine je čebelar upravičen do odškodnine, če izvede veterinarsko-sanitarne ukrepe, ki jih je v odločbi predpisal veterinarski inšpektor.

Spore povzročitelja v zalegi in medu diagnosticirajo v laboratorijih NVI. Veterinarji odvzamejo vzorce zalege za preiskavo iz tistih čebeljih družin, ki so bile klinično pregledane in za katere je bil postavljen sum pojava HGČZ.

Pri neizraženih kliničnih znakih lahko spore ugotavljajo v medu. Veterinarji vsako leto v sodelovanju z **Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)** vzorčijo med glede na epizootično stanje v Sloveniji. Za vzorec zadostuje 50 g medu. Leta 2012 je bilo odvzetih 478 vzorcev medu in spore so bile ugotovljene v 76 vzorcih. Lani je bilo pregledanih 389 vzorcev medu, od teh pa je bilo 46 pozitivnih. **Vsem čebelarjem, katerih med je bil okužen s sporami HGČZ, smo svetovali natančne preglede zalege ter ob sumu bolezni obvezno prijavo veterinarjem NVI.**

Med, okužen s sporami HGČZ, ni primeren za prehrano čebel! ■

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775 ali 02/570 18 17 (zvečer)

Vzrejalšče matic VOZELJ

Vozelj Ladislav, Dragovšek 18, 1275 Šmartno pri Litiji
GSM.: 041/618-786, 031/328-956
E-pošta: cebelarstvo.vozelj@siol.net

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS.
Prevzem osebno ali po pošti.

Prekmurska polja obarvana rumeno

Oljna ogrščica je medovita poljščina, ki je za čebelarje zelo donosna. Kmetje na prekmurskih poljih vsako leto zasejejo s to kulturo vse več obdelovalnih površin, saj je oljna ogrščica zelo donosna kot industrijska poljščina. Pogostejše so jo začeli sejati pred nekaj več kot petimi leti, predvsem zato, ker je zelo dobrodošla pri kolobarjenju. Oljno ogrščico sejemo od konca avgusta do prve polovice septembra, to pa je odvisno od sorte semena. Da dobro vzklije, mora

biti zemlja zelo dobro pripravljena. Spomladi je treba posevek dognojevati in škropiti, ker oljno ogrščico radi napadajo škodljivci. Ta rastlina sicer dozori zadnje dni junija, žanjejo pa jo z žitnimi kombajni. Zrnje oljne ogrščice – podobno kot nafto – imenujemo tudi »črno zlato«, ker ga uporabljajo za proizvodnjo biodizla, torej pogonskega goriva, iz drobnega črnega zrnja te rastline pa lahko iztisnemo tudi olje, ki ga uporabljamo v prehrani in kozmetiki.

Jože Žerdin

Čebelar Avgust Zdravec pri svojih čebelah na polju

Zrnje oljne ogrščice ali »črno zlato«

Foto: Jože Žerdin

Foto: Jože Žerdin

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

Zaščitna oprema za
čebelarjenje

Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:

Voščene šatnice AŽ, LR
Šatniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med

Pokrovčke s čebeljimi motivi

Stekleničke za propolis

Steklenice raznih oblik in velikosti

Kartonsko in plastično embalažo

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Spomin na 170 let rojstva dr. Filipa Terča

V petek, 28. marca 2014, smo spomin na dr. Terča najprej počastili s polaganjem venca na njegov grob. Dogodka smo se udeležili čebelarji s svojim praporom, zdravniki in simpatizerji njegovega dela. Slavnostni govornik je bil prof. dr. Elko Borko, predsednik medikohistorične sekcije Slovenskega zdravniškega društva. V svojem nagovoru je poudaril pomembnost dela, ki ga je kljub nerazumevanju takratne stroke opravil dr. Filip Terč.

Popoldanski del dogajanja je potekal v prostorih Fakultete za biosistemske vede na Pivoli pri Hočah. Čebelarški himni je sledila podelitev prvih plaket dr. Filipa Terča, ki so jih prejeli: Vlado Pušnik, doc. dr. Gregor Pivec, prof. dr. Elko Borko, Miljen

Bobič iz Bonna in Branko Končar iz Bosne in Hercegovine. 120 udeležencev dogodka je potem z zanimanjem prisluhnilo predavanju Branka

Končarja o zdravljenju s čebeljimi piki, izmenjalo izkušnje in razrešilo nekaj dilem. Upanje v dobro sodelovanje s čebelarji zbuja predvsem spoznanje, da uradna medicina podpira in počasi vendarle uveljavlja delo pionirja moderne apiterapije.

Karl Vogrinčič

Foto: Karl Vogrinčič

Nagrajena fotografija g. Franca Šivica

Objavljamo fotografijo g. Franca Šivica, ki je na 7. mednarodnem tekmovanju čebelarjske fotografije v Argentini zasedla tretje mesto in mu s tem zagotovila tudi lepo denarno nagrado. Naslov fotografije je »Cvetje, čebele in pokrajina v Sloveniji« in prikazuje razgled na vrh sv. Jakoba v Polhograjskem hribovju. Avtorju čestitamo za dober uspeh!

MB

Foto: Franc Šivic

37. državno tekmovanje mladih čebelarjev

ČZS je v sodelovanju s ČD Velike Lašče in OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče v soboto, 10. maja 2014, organizirala 37. državno srečanje in tekmovanje mladih slovenskih čebelarjev. Tokratnega tekmovanja se je v spremstvu več kot 80 mentorjev udeležilo približno 470 mladih čebelarjev, ki sta jih gostoljubno sprejela g. Branko Borštnik, predsednik tamkajšnjega ČD in mentor čebelarskega krožka na šoli, ter ravnateljica ga. Metoda Kolar. Poudarek letošnjega tekmovanja so bile medovite rastline. To je nekaterim

mentorjem, ki so se med tekmovanjem zbrali na posvetovanju, sicer povzročalo nekaj skrbi, vendar so se te ob številnih zlatih priznanjih na vseh treh tekmovnostnih stopnjah izkazale za neutemeljene. Pokazalo se je, da je postopno nadgrajevanje tekmovanja pravilna usmeritev. Najbolje uvrščeni tekmovalci so sodelovali v žrebu za nagrade – na višji stopnji celo za prikolico za prevoz šestih AŽ-panjev. V vmesnem času so si udeleženci ogledali lokalne znamenitosti: Turjaški grad in domačijo Primoža Trubarja, znamenitega re-

Foto: Janez Lovšin

Foto: Janez Lovšin

formatorja in pisca prvih tiskanih knjig v slovenskem jeziku, po katerem se poleg OŠ v Velikih Laščah imenuje tudi OŠ v Laškem, kjer je tekmovanje potekalo leta 2012. Na skupni prireditvi z bogatim čebelarškim, glasbenim in folklornim programom ter govori so

razglasili rezultate tekmovanja in tudi natečaja za najlepšo poslikavo panjske končnice. Za soorganizacijo tekmovanja se še posebej zahvaljujemo članom čebelarškega društva ter vodstvu in zaposlenim na OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. **MB**

Najboljše poslikave panjskih končnic 2014

Na 37. tekmovanju in srečanju mladih slovenskih čebelarjev v Velikih Laščah smo razglasili tudi zmagovalce petega natečaja za najboljšo poslikavo panjske končnice. Na natečaju je sodelovalo 11 mentorjev čebelarških krožkov s panjskimi končnicami 35 mladih avtorjev. Kljub slabemu odzivu je bila izbira težavna. Komisija (Nataša Lilek, Zlatica Kovačevič, Marko Borko) je poslikave panjskih končnic ocenjevala po vnaprej določenih merilih: izpovednost, originalnost, tehnična izpopolnjenost in estetika. Komisija je izbrala pet najboljših končnic. Avtorji vseh izbranih končnic so prejeli praktične čebelarške nagrade, ki so jih prispevali sponzorji: KIPGO čebelarška oprema, Anton Ciglič, S.P., Logar Trade d. o. o., Čebelarstvo Rihar Kocjan, Čebelarstvo Pislak Bali, Čebelarstvo Kunstelj, Čebelarški center Maribor, Mizarstvo Krže in ČZS. Vsem se ob tej

priložnosti iskreno zahvaljujemo za sodelovanje, vsem mladim slikarskim talentom in tudi njihovim mentorjem pa čestitamo za njihov uspeh. **MB**

REZULTATI NATEČAJA: 1. mesto: David Pucelj, 10 let, OŠ Stari Trg pri Ložu, 2. mesto: Neža Sodnik, 14 let, OŠ Šenčur, 3. mesto: Iza Zorec, 7 let, OŠ Zagorje ob Savi, 4. mesto: Ruby Čop, 10 let, OŠ F. S. Finžgarja Lesce, 5. mesto: Maja Bešter, 13 let, OŠ Šenčur

VZREJALIŠČE ČEBELJIH MATIC GABER

Pri nas lahko kupljene označene čebelje matice prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Vzrejalništvo je odobril Kmetijski inštitut Slovenije. **Tel.: 03/546 14 47 GSM: 031/705 961**

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13,
1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119
Tel.: 05/971 06 23
e-pošta: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poštnina brez plačna.

Seznam vzrejališč čebeljih matic v letu 2014

Preglednica 1: Vzrejališča, ki v letu 2014 vzrejajo gospodarske plemenske matice *Apis mellifera carnica* z znanim poreklom matere

Št.	Naziv/Priimek	Ime	Naslov	Pošta
1.	Čebelarstvo Andrejč, Andrejč	Jože	Murski Petrovci 1a	9251 Tišina
2.	Čebelarstvo Kapun, Kapun Maršik	Jožefa	Vaneča 70a	9201 Puconci
3.	Čebelarstvo Pislak Bali, Bali	Robert	Apače 303	2325 Lovrenc na Dravskem polju
4.	Debevec	Marko	Čuža 7	1360 Vrhnika
5.	Donko	Bojan	Dolga vas, Glavna ul. 94	9220 Lendava
6.	Dremelj	Ivan	Dragovšek 13	1275 Šmartno pri Litiji
7.	Dremelj	Janez	Dragovšek 13	1275 Šmartno pri Litiji
8.	Gaber	Viktor	Novačanova 3	3202 Ljubecna
9.	Grm	Darko	Hude Ravne 1	1273 Dole pri Litiji
10.	Herbaj	Jože	Nedelica 29	9224 Turnišče
11.	Kavaš	Milena	Ribiška 8	9233 Odranci
12.	Kelemen	Zoltan	Križevci 7	9206 Križevci
13.	Lešek	Venčeslav	Olešče 28	3270 Laško
14.	Medokošt, Koštomaj	Matija	Paridol 15	3224 Dobje pri Planini
15.	Starovasnik	Milan	Gora pri Komendi 22a	1218 Komenda
16.	Pokorni	Julij	Gačnik 3	2211 Pesnica pri Mariboru
17.	Potisek	Jožef	Jelša 23	1274 Šmartno pri Litiji
18.	Vzrejališče Bukovšek, Bukovšek	Janko	Ulica Milene Korbarjeve 20a	4000 Kranj
19.	Vzrejališče Vozelj, Vozelj	Ladislav	Dragovšek 18	1275 Šmartno pri Litiji
20.	Vzrejni center gozdna učna pot – Radovljica, Luznar	Janez	Begunje na Gorenjskem 170	4275 Begunje na Gorenjskem
21.	Vzrejni center Rodica, Jug	Vasja	Grant 1e	5242 Grahovo ob Bači
22.	Tratnjek	Jožef in Jožica	Žižki 93	9232 Črenšovci
23.	Zaletelj	Henrik	Fužina 59	1303 Zagradec

Preglednica 2: Plemenilna postaja in seznam vzrejevalcev, ki v letu 2014 vzrejajo rodovniške plemenske matice *Apis mellifera carnica* z znanim poreklom matere in očeta

Naziv	Ime in priimek	Naslov	Pošta
Plemenilna postaja Rog-Ponikve	Jože Sever	Stara cesta 12	8333 Semič
	Franc Movern	Praprot 11	8333 Semič
	Janez Movern	Pri pošti 9	8333 Semič
	Stanislav Plut	Krvavčji Vrh 1a	8333 Semič

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli.

Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature;
- preprosta uporaba v standardnih AŽ- in nakladnih panjih;
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline;
- za večkratno uporabo.

NANOKEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328, 041/863 876**

Ukrep menjave matic v letu 2014

Tudi letos bomo izvajali menjavo čebeljih matic, vendar bo ukrep, v okviru katerega bomo v tem letu razdelili 980 čebeljih matic, tokrat izvajala ČZS. Zamenjali bomo predvsem matice v tistih družinah, v katerih se pojavljajo delavke z rumenimi obročki na zadkih.

Če ste zainteresirani za brezplačno zamenjavo matic, do 9. junija 2014 navežite stik s terenskim

svetovalcem v čebelarstvu na vašem območju in se z njim dogovorite za obisk oz. pregled vaših čebeljih družin. Če bo v kateri našel več kot 2 odstotka čebel z rumenimi obročki na zadkih, vam bo to pokazal, potem pa se boste z njim lahko dogovorili tudi za brezplačno dostavo matic za menjavo.

Dr. Peter Kozmus

Pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu

V Uradnem listu RS, št. 105/13, je na podlagi 30. člena Zakona o društvih (Ur. l. RS, št. 64/11) izšel Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva za podelitev statusa društva v javnem interesu na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja. Ta pravilnik določa pogoje za podelitev tega statusa tudi za čebelarska društva.

Društvo izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja, če izpolnjuje vsaj štiri od spodaj navedenih meril:

- razvija in izvaja programe ter projekte, ki prispevajo k razvoju podeželja;
- razvija in izvaja dejavnosti, ki pripomorejo k boljši prepoznavnosti in povečanju kakovosti slovenskih kmetijskih pridelkov in izdelkov ter gozdnih izdelkov;
- sodeluje pri oblikovanju državnih ukrepov ali ukrepov lokalne skupnosti ter predlaga sprejetje predpisov in ukrepov na področju kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja;
- vsako leto izvede najmanj sto ur različnih oblik neformalnega usposabljanja, kot so delavnice, tečaji, strokovna srečanja, seminarji na področju kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja;
- razvija ali izvaja programe in projekte, ki prispevajo k usposabljanju kmetov ali lastnikov gozdov;
- je bilo v zadnjih dveh letih organizator, nosilec ali pooblaščen izvajalec državnega ali mednarodnega srečanja ali tekmovanja na področju kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja;
- tvorno sodeluje z domačimi ali mednarodnimi strokovnimi organizacijami, ki so dejavne na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja;
- se vključuje v priznano rejsko organizacijo;
- je v zadnjih dveh letih izdalo strokovno knjižno publikacijo s področja kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja;

- vsako leto v tiskanem, elektronskem ali avdiovizualnem mediju objavi najmanj en prispevek o programu, projektu ali drugi dejavnosti, ki jo je izvedlo v javnem interesu na področju kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja;
- je dejavno v promociji za podporo kmetijstvu, gozdarstvu in razvoju podeželja;
- je v zadnjih dveh letih prejelo priznanje, odlikovanje ali nagrado na področju kmetijstva, gozdarstva ali razvoja podeželja na občinski, državni ali mednarodni ravni;
- izvaja programe prostovoljstva v skladu z zakonom, ki ureja prostovoljstvo.

Društvu, ki v skladu s predpisom o živinoreji, izvaja čebelarski pašni red, in društvu, ki v skladu s tem predpisom kot priznana rejska organizacija izvaja rejski program, je lahko status delovanja v javnem interesu podeljen brez ugotavljanja meril iz prejšnjega odstavka.

Vloga za podelitev statusa društva v javnem interesu na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja

Čebelarsko društvo, ki želi pridobiti status delovanja v javnem interesu, mora na naslov Ministrstva za kmetijstvo in okolje, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana, poslati vlogo, tej pa mora priložiti:

- statut čebelarskega društva, iz katerega so razvidne dejavnosti, ki jih društvo izvaja v javnem interesu;
- poročilo o delu, iz katerega mora biti razvidno izvajanje programov, projektov in drugih dejavnosti, ki jih je društvo izvajalo v javnem interesu v zadnjih dveh letih, in o porabi sredstev za njihovo izvedbo;
- sprejet program delovanja za prihodnje leto na teh področjih;
- dokazila o rezultatih svojega delovanja (npr. članki, vabila, slike, zapisniki, podpisni sezname ipd.);
- osebno ime, EMŠO oziroma datum rojstva in

spol, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča oziroma začasnega prebivališča zastopnika društva, ki je vpisan v register društev, če ta nima stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji.

Ohranjanje statusa delovanja društva v javnem interesu

Društvo mora vsako leto do 31. marca poslati na ministrstvo:

- poročilo o delu, iz katerega mora biti razvidno izvajanje programov, projektov in drugih dejavnosti, ki jih je izvajalo v javnem interesu v prejšnjem letu;
- poročilo o porabi sredstev za njihovo izvedbo in
- program delovanja v prihodnjem letu.

Zakaj pridobiti status delovanja društva v javnem interesu?

- Društva s statusom v javnem interesu so avtomatično uvrščena na seznam upravičencev za donacijo dohodnine.
- Pri javnih razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna, namenjenih društvom, je v merila za izbiro prejemnikov sredstev vključen tudi status društva v javnem interesu, vendar upoštevanje tega statusa ne sme presegati 20 % vrednosti preostalih meril.
- Društva s statusom v javnem interesu so upravičena do oprostitve plačila upravne takse za dokumente in dejanja v zvezi z izvajanjem namer, za katerega so ustanovljena.
- S posebnim zakonom so lahko določene tudi druge prednosti, ki jih društvom daje pridobljeni status.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Priporočene cene čebeljih pridelkov

Komisija UO ČZS za ekonomiko je na svoji razširjeni 4. redni seji, ki je potekala 6. maja 2014 skupaj s 3. redno sejo komisije UO ČZS za kulturno dediščino, predlagala spodaj navedene priporočene cene za čebelarje pridelke in priporočene cene za slovenski med z zaščiteno geografsko oznako (SMGO) in brez nje, za leto 2014.

Tanja Magdič, svetovalka JSSC

Predlog priporočenih cen za čebelarje pridelke 2014:

Čebelji pridelek	Cena medu [Eur] brez oznake	Cena medu [Eur] z oznako
Cvetlični med (900 g)	8,00	9,50
Akacijev med (900 g)	8,50	10,50
Lipov med (900 g)	8,50	10,50
Gozdni med (900 g)	9,00	11,00
Kostanjev med (900 g)	9,00	11,00
Smrekov med (900 g)	10,00	12,00
Hojev med (900 g)	11,00	13,00
Cvetni prah osmukanec (0,1 kg), sušen *	5,00	
Cvetni prah osmukanec (0,1 kg), svež, globoko zamrznjen *	5,00	

Cvetni prah izkopenec (0,1 kg) *	30,00	
Propolis (10 g) **	3,00	
Propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah **	5,00	
Matični mleček (10 g)	10,00	
Vosek (1 kg)	8,50	
Vosek, deviški (1 kg)	15,00	
Čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	12,00	

* Cvetni prah:

- **svež cvetni prah osmukanec** je cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in globoko zamrznjen,
- **sušen cvetni prah osmukanec** je cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in posušen na toplem zraku,
- **izkopenec** je cvetni prah, pridobljen z izkopavanjem iz satnih celic.

** Propolis:

- **propolis (10 g)** je zadelavina, očiščena vseh primesi, brez vidnih delcev voska, navadno postrgana s posameznih delov panja,
- **propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah**, je zadelavina, očiščena vseh primesi, pridobljena po tehnologiji dobre čebelarje prakse z lovilnimi pripomočki (plastične mreže, posebni plastični vložki, platno...).

ČEBELARSTVO LUZNAR

Janez Luznar, Begunje 170,
4275 Begunje na Gorenjskem
tel.: 030/604 023
cebelarstvo.luznar@gmail.com

Prodaja čebeljih družin in gospodarskih matic

Gospodarske matice z Gorenjskega – alpski ekotip (v sodelovanju s KIS-om) in čebelje družine na AŽ-satih (od pet do deset) s panji ali brez njih.

Obvestilo organizatorjem senzoričnih ocenjevanj medu v letu 2014

Organizatorje senzoričnih ocenjevanj, ki želijo s svojimi najbolje ocenjenimi vzorci medu sodelovati na državnem senzoričnem ocenjevanju medu po veljavnem Pravilniku o senzoričnem ocenjevanju medu (2014), objavljenem na spletni strani ČZS, prosimo, da Nataši Lilek (tel. št.: 01/729 61 29, 040/436 519) najpozneje do **15. junija 2014** sporočijo točen

naziv in naslov organizatorja senzoričnega ocenjevanja medu, kategorijo senzoričnega ocenjevanja medu, kraj, datum in ure sprejemanja vzorcev medu, datum ocenjevanja medu ter datum sklepne slovesnosti. Po prijavah boste prejeli tudi povzetek novosti Pravilnika o senzoričnem ocenjevanju medu.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Analize medu in čebeljih pridelkov

Tudi letos bodo imeli čebelarji v okviru Programa kontrole medu in **čebeljih pridelkov** (v nadaljevanju program), objavljenem na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo in okolje (v nadaljevanju MKO) [www.mko.gov.si/si/javne_objave/javna_narocila/?tx_t3javnirazpis_pi1\[show_single\]=1157](http://www.mko.gov.si/si/javne_objave/javna_narocila/?tx_t3javnirazpis_pi1[show_single]=1157) možnost brezplačne analize medu in čebeljih pridelkov. Čebelarji lahko izbirajo med analizami paketa 1, ki obsega analize vsebnosti vode, električne prevodnosti, vsebnosti HMF v medu ter pelodno in senzorično analizo medu, in paketa 2, ki obsega analize vsebnosti kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza v medu. Novost je paket 3, ki obsega analizo vsebnosti kemičnih sredstev za zatiranje varoj (kumafos, timol, razpadni produkti amitraza) v vzorcih **čebeljih pridelkov (cvetni prah, propolis in vosek)**. MKO bo financiralo 130 analiz paketa 1, 120 analiz paketa 2, 50 analiz vzorcev cvetnega prahu ter po 20 analiz vzorcev propolisa in voska.

Do brezplačnih analiz je upravičen tisti čebelar, ki v okviru samokontrole odda v analizo vzorec medu in čebeljih pridelkov in ki je najpozneje dan pred oddajo

vzorcev v analizo vpisan v register čebeljakov. Čebelar lahko do zapolnitve razpisnega števila analiz odda v analizo samo en vzorec medu oz. čebeljih pridelkov. Pri tem se odloči za enega izmed dveh paketov analiz medu oz. za analizo čebeljih pridelkov. Prednost pri analizah medu imajo čebelarji, ki so vključeni v sheme kakovosti. V okviru interne kontrole medu je analiza medu čebelarju financirana samo enkrat v programskem obdobju od leta 2014–2016.

Vzorci medu za analizo bodo zbrani na podlagi kvotnega vzorca, ki je opredeljen v tabeli 1 programa. Po tem je sicer število vzorcev določeno po statističnih regijah. Čebelar, ki želi dajati čebelje pridelke v promet, mora imeti vzpostavljen sistem samokontrole, katere sestavni del so tudi analize čebeljih pridelkov. **Vsake toliko časa pa je treba sistem preveriti tudi z analizami, zato vam svetujemo, da izrabite možnost brezplačnih analiz.** Za podrobnejša navodila glede zbiranja vzorcev in načina izvajanja analiz medu in drugih čebeljih pridelkov spremljajte spletne strani MKO in Čebelarske zveze Slovenije.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Pomagaj čebelicam z donacijo po SMS

Če boste na telefonsko številko 1919 poslali ključno besedo CEBELA, boste s tem prispevali 1 EUR za urbani učni čebeljak na eni izmed ljubljanskih osnovnih šol. V povratnem SMS-u boste prejeli

kodo, in če jo boste vnesli na interaktivni zemljevid, boste prejeli še elektronski katalog medenih popustov. Spremljajte nas tudi na Facebooku: ohranimo-cebele. *Barbara Dimc, poslovna sekretarka ČZS*

Posebna akcija v juniju

Junija so v akciji majice »Ohranimo čebele«. Če kupite dve, vam tretjo podarimo! Če jih kupite pet, vam podarimo še šesto in sedmo. Cena majice je 5,00 EUR. Na voljo so velikosti S, M, L, XL in XXL. Ob morebitnem pošiljanju blaga po pošti, boste

morali za poštno stroške plačati še 3,00 EUR. Naročila lahko pošljete po pošti na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica, na e-naslov: barbara.dimc@czs.si ali jih sporočite po telefonu št.: 041/370 409. *Tajništvo ČZS*

IZDELAVA INHALATORJEV
za vdihavanje panjskega zraka
Ivan Podobnik, tel.: 041/686 436.

Predstavitev zaposlenih na ČZS

V vsaki številki bomo objavili po dve ali tri kratke predstavitve zaposlenih v Čebelarški zvezi Slovenije, Javni svetovalni službi v čebelarstvu, Priznani rejski organizaciji za kranjsko čebelo in v Opazovalno-napovedovalni službi medenja.

Barbara DIMC, poslovna sekretarka

GSM: 041/370 409

Telefon: 01/729 61 00

E-pošta: barbara.dimc@czs.si

Sprejemanje in odpošiljanje pošte, ažuriranje podatkov o članih ČZS in naročnikih na Slovenskega čebelarja, ažuriranje baze e-Čebelar, odprema trgovskega blaga, plačilni promet, terjatve in obveznosti do kupcev.

Tanja MAGDIČ, svetovalka specialistka za ekonomiko

GSM: 040/436 513

Telefon: 01/ 729 61 04

E-pošta: tanja.magdic@czs.si

Zakonodaja s področja prodaje čebeljih pridelkov in izdelkov, davčna zakonodaja, usposabljanje čebelarjev na področju prodaje in trženja čebeljih pridelkov in izdelkov, organizacija in vodenje promocijskih dejavnosti, sejmov, razstav, pridobivanje nepovratnih sredstev, sodelovanje pri delu državnih in drugih organov pri pripravi zakonskih sprememb in izvedbenih predpisov v čebelarstvu, izobraževanje otrok, sodelovanje pri izdaji promocijskih gradiv, usposabljanja in svetovanja na področju ekonomike, administracije, kalkulacije cen – izračun lastne cene, stroškov ...

Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev

Še enkrat vas obveščamo, da bo v **petek, 13. junija 2014**, po vsej Sloveniji potekal »**Dan odprtih vrat slovenskih čebelarjev**«. Želimo si, da bi večina ČD na ta dan odprla svoja vrata obiskovalcem iz ožje in širše okolice. Vabimo vas, da se prireditvi pridružite v čim večjem številu, saj bomo na ta način skupaj pripra-

vili odmevno dogajanje. Prijavnico pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si (prijavnica je tudi v elektronski obliki na spletnem naslovu www.czs.si pod rubriko OBRAZCI). Vse dodatne informacije lahko dobite tudi na ČZS, JSSČ po telefonu št.: 01/729 61 24.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 4. do 20. 5. 2014

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	3,7	Akacija
Lukovica, Brdo	-3,8	Ni medilo.
Koroški kot, Prevalje	-1,8	Ni medilo.
Bled	-3,8	Ni medilo.
Koper, Dekani	-3,7	Ni medilo.
Logaška planota, Menišija	-3,4	Ni medilo.
Bela krajina, Poljanska gora	-4,3	Ni medilo.
Ribniško Pohorje	-3,7	Ni medilo.
Vransko, Prebold	-0,5	Ni medilo.
Laško	-3,4	Ni medilo.
Metlika	0,5	Ni medilo.
Stojna sever	-0,1	Ni medilo.
Slovenske gorice, Lenart	-1,6	Ni medilo.
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-7,1	Ni medilo.
Travna gora	-3,8	Ni medilo.

Zreško Pohorje	-7,0	Ni medilo.
Goričko, Dankovci	2,2	Akacija
Bistriško Pohorje	-6,8	Ni medilo.
Loška dolina, Kozarišče	-3,0	Ni medilo.
Goriška brda, Cerovo	2,6	Akacija
Kočevski rog	-6,7	Ni medilo.
Kostrivnica, Lahomno	-6,9	Ni medilo.
Kozjak, Kapla	-1,7	Ni medilo.
Lovrenško Pohorje, Kumen	-5,6	Ni medilo.
Ptuj, Haloze	1,9	Akacija
Kobansko na Kozjaku	-6,6	Ni medilo.
Krško, Sevniško	-1,7	Ni medilo.
Prekmurje, Mali Bakovci	13,5	Oljna ogrščica in akacija
Prekmurje, Bogojina	14,1	Oljna ogrščica in akacija
Prekmurje, Lendava	7,5	Oljna ogrščica in akacija
Žalec, Liboje	-4,4	Ni medilo.

Strokovna razprava o selekcijskem delu v vzrejališčih čebeljih matic in dan kranjske čebele na plemenilni postaji Rog-Ponikve

ČZS in JSSČ vas vabi, da se v četrtek, 26. junija 2014, ob 15. uri, v Kulturnem domu v Semiču udeležite strokovne razprave o selekcijskem delu v vzrejališčih čebeljih matic in dneva kranjske čebele. Namen dogodka je predstavitev razlik med rodovniško in gospodarsko vzrejo matic ter pomembnosti zamenjave matic v čebelji družini. Ob tem bo prikazano tudi delo na plemenilni postaji Rog-Ponikve. V okviru dneva kranjske čebele bomo podelili priznanja tistim vzrejevalcem, ki so v minulem obdobju dosegli najboljše rezultate na področju selekcije. Po podelitvi priznanj bo sledil ogled plemenilne postaje Rog-Ponikve pod vodstvom g. Jožeta Severja. Vabljeni! Program:

1. Uvodni pozdrav

2. Predstavitve plemenilne postaje Rog-Ponikve (Stane Plut)
3. Pomen osnovne odbire (dr. Peter Kozmus)
4. Razlika med rodovniško in gospodarsko vzrejo matic (Peter Podgoršek)
5. Pomembnost selekcijskega dela za ohranitev kranjske čebele (Peter Podgoršek)
6. Pomembnost biotske raznovrstnosti (dr. Janko Božič)
7. Razprava
8. Podelitev priznanj vzrejevalcem

*Tomaž Samec, svetovalec JSSČ,
dr. Peter Kozmus, strokovni vodja PRO*

Urniki usposabljanj v juniju

Datum	Ura	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. jun.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Čebelarška soba, Vesela gora 10, Sentrupert	g. Tratar 041/824 920
12. jun.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Pušnik	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Auguštin 040/436 516
12. jun.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Gostišče Marof, Marof pri Kočevju	g. Jakovac 041/231 633
19. jun.	18.00	Pomembnost in postopek izvajanja osnovne odbire kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	ČD Hrastnik	Mag. Kandolf Borovšak 040/436 514
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
5. jun.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Samec 040/436 517

Program ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Ura	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
2. jun.	17.00	Terenski ogledi medovitih rastlin in povzročiteljev gozdnega medenja	Franc Šivic	Ivarčko jezero pri Kotljah	g. Kerbev 051/355 075
7. jun.	8.30	Vzreja čebeljih matic – delavnica	Milan Starovasnik	Plemenilna postaja Kamniška Bistrica	g. Podrižnik 041/420 821 obvezna prijava
11. jun.	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica	Milan Starovasnik	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica	g. Vogrinec 041/818 705 obvezna prijava
14. jun.	8.30	Vzreja čebeljih matic – delavnica	Milan Starovasnik	Plemenilna postaja Kamniška Bistrica	g. Puckmeister 041/577 242 obvezna prijava
18. jun.	17.00	Vzreja čebeljih matic – delavnica	Milan Starovasnik	Vzrejno-promocijski center Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica	g. Zinkovič 031/524 792 obvezna prijava

Usposabljanja Nacionalnega veterinarskega inštituta

Datum	Ura	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. jun.	18.00	Zdravstveno varstvo čebel	Mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	gostilna Pri Marti, Pivka	g. Dolgan 040/757 694

PRODAM

Ajdo, sorte Čebelica, tel.: 041/ 891 691.

Ajdo za seme, tel.: 041/822 347.

Ajdo, kranjsko sivo, primerno za setev, tel.: 041/657 533.

Cvetni prah, tel.: 031/292 577.

Cvetni prah, letošnji, sušen, tel.: 040/957 885.

Cvetni prah osmukanec, letošnji (Ljubljana), tel.: 041/990 360.

Cvetni prah osmukanec, letošnji, iz neokrnjenih alpskih dolin, tel.: 040/321 556.

Cvetni prah iz neokrnjene narave kozjanskih bregov, svež ali sušen, tel.: 041/215 281 (po 15. uri).

Večjo količino sušenega cvetnega prahu, tel.: 031/506 566.

Akacijev in kostanjev med, tel.: 031/740 166.

Večjo količino hojevega medu ter nove 10-satne AŽ-panje iz smrekovega lesa z lipovimi satniki, tel.: 070/753 113.

Večjo količino hojevega medu ter 10-satne AŽ-panje z lipovimi satniki, tel.: 070/753 096.

Čebelje matice ter svež matični mleček, tel.: 070/492 593.

Nekaj čebeljih družin na 5 in 7 AŽ-satih, lahko tudi roje (Naklo), tel.: 040/670 456.

Čebelje družine na AŽ-satih (Dol pri Ljubljani), tel.: 040/470 897.

Čebelje družine na 5 ali 6 LR-satih, tel.: 031/712 876.

Čebelje družine na 5 in 7 AŽ-satih (Zaplana), tel.: 041/631 620.

Čebelje družine na 8 ali 10 AŽ-satih, tel.: 051/484 680.

Čebelje družine z letošnjimi maticami (Novo mesto), tel.: 041/868 121.

Tri čebelje družine na 7 AŽ-satih (Gorenjska), tel.: 031/660 267.

Tri družine na 2/3 LR-satih, skupaj s panji (Polzela), tel.: 041/976 511.

12 čebeljih družin na 7 in 9 AŽ-satih, močnih (Kočevsko), tel.: 051/439 979.

Več čebeljih družin na 7 in 9 AŽ-satih (Gorenjska), tel.: 041/335 874.

Čebelje družine na 5 in 10 2/3 LR-satih, z lansko matico, tel.: 031/396 411.

Več novih nerabljenih AŽ-prašičkov na 2 sata, prašiček ima na zunanji strani – zadaj krmilnik za steklenico, tel.: 041/651 829.

AŽ-panje, 9-, 10-, in 11-satne (Šoštanj), tel.: 041/538 380.

AŽ-panje, 10- in 7-satne, ter 1/1 in 2/3 LR-panje, tel.: 041/839 496.

AŽ-panje, 10-satne, rabljene, zelo ugodno, tel.: 040/648 719.

Štiri nove 12-satne AŽ-panje, tel.: 040/121 985.

Deset novih 10-satnih AŽ-panjev, pobarvanih, z notranjim osmukalnikom cvetnega prahu, ugodno (južna Primorska), tel.: 041/289 024.

15 novih 10-satnih AŽ-panjev (Dolenjska), tel.: 040/253 874.

Nove 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

LR-panje in prevozni zabojnik za 10 AŽ-panjev, tel.: 031/674 883.

GJ-panje (Kočevje), tel.: 031/803 070.

Nove RV-panje (rodna voja), v kompletu so podnica, štiri naklade, matična rešetka, krmilnik in pokrov, tel.: 031/335 033.

Mini čebelnjak s podstavkom za dva 10-satna AŽ-panja, tel.: 041/858 736, 07/495 76 45.

Čebelnjake vseh vrst in dimenzij ter s prostorom za aromaterapijo, tel.: 041/638 730.

Čebelnjake, izdelane po naročilu, Mizarstvo Malavašič, tel.: 041/633 311.

Prevozni čebelnjak s 35 naseljenimi AŽ-panji, zaradi prenehanja čebelarjenja (Škofja Loka), tel.: 04/513 10 27, 041/743 280.

Prevozni zabojnik za avtomobilsko prikolico za deset 10-satnih panjev, prekrit z aluminijem ter z nastavljivimi nogami, tel.: 031/817 727.

AŽ-satnike, nezbite, tel.: 051/888 707.

AŽ-satnike, zažičene, mogoča menjava za čebelji roj (okolica Krškega), tel.: 041/236 256.

Lipove satnike, zbite, zvrtnane in lepljene, vogali so pobrušeni, kakovosten les in izdelava, lahko tudi zažičene, ugodno, tel.: 031/753 345.

200 1/1 LR-satnikov, lepljenih, zbitih, vrtanih, dodam tudi nekaj zažičenih, s satnico, cena po dogovoru, tel.: 041/772 399.

Napravo za žičenje, ugodno, tel.: 041/772 399.

Talilnik satja za najmanj osem satov, nov, kakovosten, tel.: 064/196 746.

Točilo, 4-satno, iz nerjaveče pločevine, novo, in nekaj panjev, tel.: 040/435 933.

Posodo za med, nerjavečo, 140-litrsko, s plastično pipo (Šmarje-Sap), tel.: 031/788 318.

SMS čebelarstvo tehtnico, novo, tel.: 051/213 146.

Akumulatorski električni pastir Horizont Hot Shock, zelo močan, (4,2 J, 12000 V), star 3 leta, deluje odlično (Cerknica), 041/712 005.

Novo napravo za pobiranje čebeljega strupa, primerno zlasti za pobiranje v AŽ-panjih, tel.: 031/480 055.

Komplet čebelarске opreme: šest nakladnih panjev, napajalnice, kadilnico, zaščitni jopič, nerjaveče točilo za dva satnika itd., tel.: 041/650 692.

KUPIM

Čebelji strup, tel.: 031/480 055.

Čebeljo zalego s čebelami, tel.: 040/217 542.

Čebelje roje, tel.: 051/888 707.

Čebelje roje, po možnosti v Posavju, tel.: 041/760 679.

Čebelje roje (suhe čebele), v okolici Nove Gorice, Ajdovščine, Postojne, Logatca, Idrije, tel.: 041/772 399.

Naravne roje čebel, v okolici Maribora, tel.: 041/277 794.

Čebelje družine na 2/3 LR-satih, tel.: 041/921 609.

Tri čebelje družine skupaj z 10-satnim AŽ-panjem (okolica Škofje Loke), tel.: 041/349 486.

Rabljen EV-panj (eko voja, ne RV), brez čebel, tel.: 040/427 296.

Čebelarско opremo, točilo, ometalnik, posodo za med in čebele s panji, tel.: 031/753 345.

IŠČEM

Čebelarškega mentorja za čebelarja začetnika, na območju Dolenjske (Mirna Peč, Trebnje ali Novo mesto), tel.: 068/139 406.

RAZPISI ZA STOJIŠČA

Spletna stran ONS: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php

Telefonski odzivnik (čebelje paše, tehnični in veterinarski nasvet) – tel.: 01/729 61 20

ČD Dolsko sprejema pisne prijave za dovoz čebel na kostonjevo pašo do 15. junija 2014 na naslov: Sašo Mencin, Dolsko 3a, 1262 Dol pri Ljubljani. Tel.: 031/545 470.

ČD Ruše sprejema pisne prijave (z navedeno tel. št. vlagatelja) za dovoz čebel na gozdno pašo na naslov: Ivan Viher, Bezena 68, 2342 Ruše, tel.: 051/369 928.

ČD Krim sprejema prijave za dovoz na hojevo pašo najpozneje do 10. junija 2014 na naslov: Čebelarско društvo Krim, Jezero 21, 1352 Preserje.

ČD Rakek sprejema pisne vloge za dovoz čebel na gozdno pašo do 15. junija 2014 na naslov poverjenice: Marinka Ivančič, Unec 4, 1381 Rakek, tel.: 041/909 001. Prevaževalci morajo čebele odpeljati po koncu paše do 31. 8. 2014.

GLUKOZNO-FRUKTOZNI SIRUP – C*TruSweet

- visok odstotek sladkorja,
- takoj pripravljen za uporabo,
- stabilen in dolgo obstojen.

Dobavitelj:

SONLEN, d. o. o.

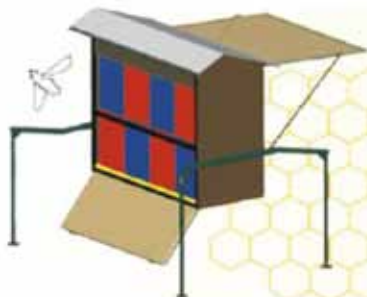
Razborca 4, 2382 Mislinja

GSM: 041/640 863

Tel.: 02/885 62 30

E-pošta: sonlen@siol.net

www.sonlen.si

“Čebelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebelnjakov
in omar za čebele

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

52. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM 23. - 28. 8. 2014, Gornja Radgona

OCENJEVANJU MEDU Z MEDNARODNO UDELEŽBO

Pomurski sejem vas vabi, da potrdite kakovost vaših izdelkov na tradicionalnem OCENJEVANJU MEDU Z MEDNARODNO UDELEŽBO pod okriljem 52. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA!

- **Rok za prijavo vzorcev na ocenjevanje:** 14. julij 2014
- **Zbiranje vzorcev:** do 30. julija 2014
- **Ocenjevanje medu:** 5. avgust 2014
- **Promocija ocenjenih izdelkov na sejmu AGRA** od 23. do 28. avgusta 2014
- **Dan čebelarjev in slavnostna razglasitev rezultatov:** 24. avgusta 2014

Za vse dodatne informacije vam je na voljo Jana Dimec,

tel. (02) 56 42 108, elektronski naslov: jana.dimec@pomurski-sejem.si

Prijavnica za sodelovanje je objavljena tudi na spletni strani Pomurskega sejma www.pomurski-sejem.si.

SEJEM AGRA V MEDNARODNEM LETU DRUŽINE IN DRUŽINSKEGA KMETOVANJA

AGRA, 52. mednarodni kmetijsko-živilski sejem, največji tovrstni sejem v Sloveniji ter v sosedski regiji štirih držav, bo od sobote, 23. do četrta, 28. 8. 2014 počastil mednarodno leto družine in mednarodno leto družinskega kmetovanja. Širil bo nove tehnologije in znanja za okolju in človeku prijazno pridelavo in postrežbo hrane. Posebne strokovne pozornosti bodo deležni: čebelarstvo, ekološko kmetijstvo in živila, hrana iz naše bližine, zaščita kmetijskih zemljišč, turistične kmetije z lokalno prehransko ponudbo, seme kot temelj uspešnega kmetijstva, gozd in les, zelišča in tehnološke inovacije. Na dan čebelarjev v nedeljo, 24. 8. 2014, bo Čebelarstva zveza Slovenije predstavila delo čebelarških društev in zvez, organiziran bo strokovni posvet na temo zatiranje varoze, v okviru projekta »Od setve do žetve - kar sejemo, to žanjemo« bo potekala promocija ajde. Podeljena bodo priznanja iz Ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo pod okriljem sejma AGRA.

V poslovnem smislu bo sejem predstavil najsodobnejšo kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, opremo za pridelavo, proizvodnjo in pripravo hrane, za vinarstvo in vinogradništvo, projekt "Kupujem slovensko", kmetijske gradnje, varovanje okolje, semena, sredstva za prehrano in nego živali ter rastlin, naprave za zajem in uporabo energije iz obnovljivih virov ... Spremljale ga bodo tržnice izdelkov iz dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, tržnice s ponudbo tipičnih kulinarnih dobrot iz Pomurja in celotne Slovenije ter biodinamične, ekološke in integrirane pridelave.

S predstavitvami sodelujejo najpomembnejše slovenske državne, zbornične in strokovne institucije ter številne tuje države, regije in organizacije. Poslovno in strokovno dogajanje bodo še dodatno oživele strokovne razstave slovenskih avtohtonih pasem domačih živali, razstava govedi, konj, prašičev, drobnice, čebelarstva, perutnine, malih živali, razstava rib ter enodnevna predstavitev kraških ovčarjev. V zelene oaze bodo vabili vzorčni nasadi kmetijskih rastlin, permakulturni- biodinamični vrt, sadnega drevja, trsnic ter dreves, grmovnic in lesa slovenskih gozdov. Mednarodno poslovanje, zanimive predstavitve, aktualna strokovna srečanja, razstave živali in vzročne nasade bo spremljalo radoživ družabno dogajanje za vse generacije in pokušnje za vsak, še tako zahteven okus. Poleg nagrajenega medu iz Ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo bodo v pokušnjo ponujeni tudi drugi najboljši prehranski izdelki, vino in pijače iz ocenjevanj kakovosti, ki potekajo v okviru sejma AGRA.

Hkrati s sejmom AGRA bo INPAK, 19. mednarodni sejem embalaže, tehnike pakiranja in logistike, omogočil pakiranje z nagrajeno embalažo 35. Odprtega natečaja Slovenski oskar za embalažo.

Osvežene informacije:

POMURSKI SEJEM

www.pomurski-sejem.si

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klöchl, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna skozi celo leto.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Prasički (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.
Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani).
Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

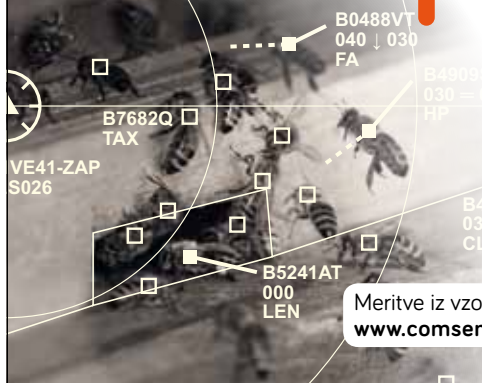
Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

sistem za oddaljen nadzor razmer v čebeljih panjih

Sistem vam preko SMS sporočil ali spletne nadzorne aplikacije omogoča:

- spremljanje dnevnih doprinosov medu
- vpogled v aktivnosti čebelje družine
- posredovanje okoljskih podatkov
- alarmiranje prisotnosti vandalizma

Meritve iz vzorčnih postavitvev si oglejte na:
www.comsensus.eu/beepDemo.html

ComSensus d.o.o.
T: 0599 62 845
info@comsensus.eu
www.comsensus.eu

Telefon: 01/361 24 28

Vzreja matic BUKOVŠEK – od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS.

- Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni bodisi po pošti bodisi na naslovu:
Golo Brdo 19, 1215 Medvode.
- Matice pošiljamo večkrat na teden.

KONIGIN

Čebelarški stroji neposredno od madžarskega proizvajalca!

Točila za med, stroji za odkrivanje satovja, kuhalniki voščin ter drugi stroji in pripomočki iz 100% nerjavečega inoxa po izredno ugodni ceni.

PONUDBA:

Točila za med z 230 V ali 12 V motorjem in kontrolorjem, za okvirje AŽ:

Samoobračalno kasetno točilo za 4 satnike – **1070 €**

Samoobračalno kasetno točilo za 12 satnikov – **1690 €**

Radialno točilo za 4 satnike – **1200 €**

Stroj za odkrivanje satja – **1765 €**

Stroški dostave: **65 €/stroj**

Cene vsebujejo DDV.

KONTAKT / MAJA ŽIŽEK / Tel.: 040 464 265 / maja.zizek@konigin-trade.com / www.tocilozamed.si / www.konigin-trade.com

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž

02/62-96-226

Delovni čas:
od ponedeljka-petka
od 8. do 14. ure

www.ftn.si

Sušilniki SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net
www.susilnicesadja.si

Sušilniki spadajo med
subvencionirano
čebelarstvo opremo

KUNSTELJ

Miha Kunstelj, s. p.
GSM: +386 (0)31 352 797
e-pošta: jm-kunstelj@amis.net

inž. Jože Kunstelj, s.p.
GSM: +386 (0)31 893 276
e-pošta: jmkunstelj@amis.net

Zavrta 41
1234 Mengeš SLOVENIA
Tel./Faks: +386 (0)1 723 80 27
www.jm-kunstelj.com

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejalšče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami Vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja Vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Prevzeti jih je mogoče osebno, lahko pa Vam jih pošljemo tudi po pošti. Ponujamo tudi svež matični mleček lastne pridelave.

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

TRGOVINA

Gospoka 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00
Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- ~čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- ~sladkorne pogače
- ~med in ostale čebelje pridelke
- ~darilni program in kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov
- ~kozarec za slovenski med in ostalo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faxu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebelca@amis.net

ČEBELCA

**ODKUPUJEMO
ČEBELJI VOSEK**

Čebelarji, ugodno samo za vas!

Na voljo v Mercatorju, v verigi poslovalnic Cash & Carry.
Lasten prevzem v 13 enotah Cash & Carry. Možnost dostave. Pridite in se prepričajte.

Cash & Carry prodajalne: Ljubljana, tel.: 051 285 442 • Lucija, tel.: 051 285 437 • Ptuj, tel.: 051 285 410 • Škofja Loka, tel.: 051 285 430 • Bled, tel.: 051 285 425 • Naklo, tel.: 030 991 108 • Novo Mesto, tel.: 051 285 441 • Šempeter pri Gorici, tel.: 051 285 435 • Levec, tel.: 051 285 288 • Postojna, tel.: 051 285 119 • Murska Sobota, tel.: 051 285 431 • Krško, tel.: 051 285 378 • Maribor, tel.: 051 288 309.

 Mercator

 Cash&Carry

ANTON CUKJATI

29. 1. 1934–14. 10. 2013

Oktobra lani smo zagorski čebelarji izgubili kolega Antona Cukjatija iz Limovc pri Trojanah. Prvo čebeljo družino je dobil pri devetih letih, sredi druge svetovne vojne. Zgradil si je nov čebelnjak, v katerem je imel do 42 gospodarskih družin. Vestno je obiskoval strokovna predavanja, svoje znanje pa je rad razdal drugim čebelarjem. Leto 2013 je dočakal s 17 družinami. Zaradi napredujoče bolezni se je odločil zmanjšati število svojih čebeljih družin. Za svoje znanje in požrtvovalno delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter društvena priznanja. Zagorski čebelarji smo se od njega poslovili na šentgotardskem pokopališču z društvenim praporom, govorom in velikim spremstvom. Spominjali se ga bomo kot dobrega prijatelja in vzornega čebelarja.

ČD Zagorje ob Savi

EVVALIJA IVANUŠA

1910–2014

27. januarja 2014 je umrla najstarejša čebelarka v Sloveniji. V 104. Letu je od starostne izčrpanosti prenehala biti čebelarsko srce Evvalije Ivanuša iz Lesc. Častna članica ČD Radovljica zaradi let in starostne opešanosti duha že skoraj deset let ni več opravljala svojega najljubšega dela pri čebelah. Še vedno pa na domačem vrtu njej v spomin stoji čebelnjak. Čebelariti je začela z očetom leta 1943. Po njegovi smrti je sama prevzela čebele in štiri zadnje družine oskrbovala vse do leta 2005. V ČD se je vpisala leta 1950, društvo pa ji je leta 1991 podelilo

naslov častne članice. Za delo v čebelarstvu in vztrajnost pri razvoju panoge je Evvalija Ivanuša prejela tudi priznanje Antona Janše III. stopnje. Naj ji nebeška paša medi v miru!

ČD Radovljica

ANDREJ ŠIBILA

1935–2014

Januarja letos je svojo življenjsko pot sklenil naš član Andrej Šibila. Čebelaril je od leta 1959, član ČD Laško pa je bil od leta 1960. Čebelaril je v več AŽ-panjih. Med leti 1980 in 1988 je bil predsednik ČD Laško, po letu 1988 pa dalj časa podpredsednik društva. Skrbel je za izobraževanje mladih, bil je vzgojitelj in vzornik. Vsako leto je za šolarje pripravil ogled svojega čebelarstva. Svoje izkušnje je rad delil s prijatelji čebelarji. Za delo in zasluge v čebelarstvu je prejel vsa tri odličja Antona Janše, za svoj prispevek k razvoju čebelarstva je prejel občinsko priznanje, ČD Laško pa mu je ob 110-letnici svojega delovanja podelilo tudi posebno priznanje. Za čebelarjenje je navdušil eno izmed svojih hčera, ki bo ohranila čebelnjak. Laški čebelarji smo nanj ponosni, pogrešali ga bomo in ohranili v trajnem spominu.

ČD Laško

FRANC NEMEC

1934–2014

V hladnem januarskem jutru nas je za vedno zapustil čebelar Franc Nemeč. Čebele je vzljudil v rodni vasi Turnišče, si zgradil ličen čebelnjak in v njem naselil nekaj deset čebeljih družin. Lepo je bilo prisluhniti njegovim nasvetom, s katerimi sicer ni skopal. Tudi sam je vsak dan zahajal

k čebelnjaku, opazoval čebele, in če je bilo treba, tudi postoril, kar so mu narekovale pridne žuželke, ki so mu z svojim brenčanjem polepsale dan. Čebelarsko znanje je prenesel tudi na soprogo Marijo, ki bo poslej skrbela za pridne čebele.

ČD Črenšovci mu je za njegove zasluge in nesebično delo v društvu podelilo odličje Antona Janše III. stopnje. V trajnem spominu nam bo ostal kot dober in marljiv čebelar in prijatelj ter kot vztrajen in deloven član našega društva.

ČD Črenšovci

ALEKSANDER KOLOŠA

1933–2013

Aprila lani smo se poslovili od ustanovnega člana ČD Prosenjakovci Aleksandra Kološe. Iz čebelarskih vrst ga je iztrgala nenadna smrt pri opravilih v vinogradu. Ljubezen do čebel je gojil od malega, čebelarstvo pa je prevzel po prezgodnji očetovi smrti. Poznali smo ga kot dobrega kmečkega človeka s široko, dobrosrčno in družabno dušo. Za 60 let dela na čebelarskem področju je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Prosenjakovci

ANTON HABJAN

1933–2014

Anton Habjan se je že kot mladenič navdušil za čebele in bil od leta 1948 tudi član ČD. Ko je leta 1971 nastalo samostojno ČD Grosuplje, ga je prvih devet let vodil z velikim zanosom. Tudi med graditvijo grosupeljskega čebelarskega doma je bil Anton priden delavec in organizator, ob tem pa

je dejavno sodeloval tudi pri različnih družabnih in zabavnih prireditvah. Poleg skrbi za družino, dela v službi in pri društvu je z velikim veseljem in uspehom skrbel za svoje čebele na Spodnjem Blatu. Le zadnji dve leti mu bolezen tega ni več dopuščala. Anton je za svoje delo na področju čebelarstva in v društvu prejel vsa tri odličja Antona Janše ter zlato odličje Franca Košaka. Njegovo delo bo za vedno ostalo zapisano tako v našem društvu kot tudi v spominu čebelarjev. *ČD Grosuplje*

MIHAEL KAMPLET

12. 9. 1938–4. 10. 2013

Lani jeseni je tiho in mirno za vedno odšel naš čebelar in prijatelj Mihael Kamplet. Rodil se je 12. septembra 1931 v Celju. Rad je pomagal vsem čebelarjem, bil je podporni član Čebelarstva družine Šmarje pri Jelšah, s svojimi znamenitimi predavanji pa je veliko pripomogel k razvoju čebelarstva. Za njegovo delo mu je če-

belarska družina podelila tudi priznanje. Kako tanka je nit življenja, se zavemo, kadar se moramo posloviti od prijatelja. Odšel je tiho, brez slovesa in za vedno. Ostali sta praznina in bolečina. Naše poti so se ločile in njegovo bivanje med nami je končano, toda spomin nanj bo vedno živ.

ČD Šmarje pri Jelšah

ANTON PRESTERL

1933–2013

Decembra lani smo se čebelarji ČD Radovljica in Ljubnem na Gorenjskem poslovili od našega člana Antona Presterla. Član društva je bil od leta 2005. Čebelariti je začel tako, da je ogrebel roj, bližnji čebelar pa mu je posodil panj. Potem sta s sinom zgradila čebelnjak in počasi je povečeval število svojih čebeljih družin, odvisno od tega, koliko panjev mu je uspelo izdelati. Čebele so bogatile njegov prosti čas in z velikim veseljem je svoje znanje prenašal tudi na svoje potomce. Njegov

va želja, da bi čebelarstvo postalo družinska tradicija, se je izpolnila, saj je njegov vnuk Nejc letos postal član ČD Radovljica in nadaljuje njegovo plemenito čebelarsko delo. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Radovljica

FRANC ČRETNIK

31. 8. 1937–8. 11. 2013

Na pragu lanske zime je tiho in mirno, kakor je živel, za vedno odšel od nas umni čebelar in prijatelj Franc Čretnik. Rodil se je leta 1937 v Gornji vasi. Franc se je izjemno izkazal zlasti pri graditvi čebelarskega doma. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel več priznanj, med drugim odličje Antona Janše III. stopnje, plaketo ČD Šmarje pri Jelšah in priznanja ČD Šmarje pri Jelšah.

Dragi Franc, ne boš več spremljal svojih čebelic, ko bodo poletele na pašo, morda pa bo katera od njih poletela tudi prek tvojega poslednjega domovanja in ti prenesla naš pozdrav.

Prizadevnega čebelarja bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Šmarje pri Jelšah

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Ivan Dremelj

Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji

tel.: 01/899 11 31, GSM: 041/656 056

Sprejemam prednaročila za oprasene in neoprasene označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev in zrele matičnike. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob naročilu več kot petih matic je poštnina brezplačna.

Čebelarstvo
DREMELJ

VZREJA MATIC JOŽEF POTISEK

Vzrejamo kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti. Ob naročilu pet ali več matic poštnina brezplačna.

Jelša 23, Šmartno pri Litiji

GSM: 041/953 748, 031/762 025

e-pošta: jozef.potisek@gmx.com

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrije 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

ZAŽIČENE SATNICE

SATNIKI

PREDELAVA VOSKA
V SATNICE

ČEBELJEPOGAČE

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

DVO IN TRI SATNI
PANJIČKI

SMUKALEC ZA CVETNI PRAH

SMUKALNA MREŽICA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- roglične satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojišča
- kovinska razstojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarke lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke
- izolacijske kasete (eno ali dvo satne)

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNIČNO PRIZNAMO
4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s
paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: 01/729 61 20. Čebelarska knjižnica Janeza Golčnika: vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Čebelarska knjižnica Janeza Golčnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Avguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/ 729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemencič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Avguštin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrti strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7600, tiskano: 27. 5. 2014

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

TOPILEC POKROVČKOV

omogoča ločevanje medu iz voščenih pokrovčkov na osnovi kroženja toplega zraka v posodi.

Delovni čas trgovine:

od ponedeljka do petka:

9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00

ob sobotah: 9.00 - 12.00.

POSODE ZA SHRANJEVANJE MEDU s hermetičnim tesnjenjem.

AKCIJSKA CENA: 148,80 EUR, z DDV

REDNA CENA: 160,00 EUR z DDV

AKCIJSKA CENA: 106,95 EUR, z DDV

REDNA CENA: 115,00 EUR z DDV

AKCIJSKA CENA: 100,44 EUR, z DDV

REDNA CENA: 108,00 EUR z DDV

Akcijske cene veljajo od 01.06.2014 do 30.06.2014 oz. do prodaje zalog. Akcijske cene in ostali popusti se med seboj izključujejo.

CEDILO ZA MED,

dvojno fi 24 cm
z do 3x večjo
prepustnostjo.

Vilice za odkrivanje satja
- record

AKCIJSKA CENA: 13,50 EUR, z DDV

REDNA CENA: 15,00 EUR z DDV

Posoda za odkrivanje z AŽ
lojtricami in odlaganjem

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 50 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4 % popusta.